

Ljudska PRAVICA

GLASILO KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE

Poštnina plačana v gotovini.

IZ DANAŠNJE ŠTEVILKE:

Resolucije primorskega ljudstva maršalu Titu. — Na mladinski progi polagajo zadnje metre tira.
Pred volitvami v Krajevne ljudske odbore.
Prosta prodaja tekstilij.
Delo okrajnih gozdarskih komisij v gozdarstvu.
Petletka bo makedonske goličave zopet spremenila v gozdove.
Nepremagljivo kitajsko ljudstvo.
Fizkultura. — Dopisi. — Sah.

Leto VIII. - Št. 261

Ljubljana, četrtek, 6. novembra 1947

Izhaja vsak dan razen ob petkih

Mesečna naročnina Din 45.—

Cena Din 2.—

Resolucije primorskega ljudstva maršalu Titu

Prod volitvami v Zvezni svet Ljudske skupščine FLRJ pošilja ljudstvo Slovenskega Primorja s svojih volilnih zborovanj maršalu Titu resolucije, v katerih ga prosi za pristanek, da bi se kandidiralna lista v Slovenskem Primorju vezala za zvezno kandidatan

listo Ljudske fronte, katere nosilec je maršal Tito. Na teh zborovanjih volivci podpisujejo resolucije, tako da je doslej podpisalo že več tisoč volivcev.

Objavljamo tako resolucijo, ki so jo poslali maršalu Titu:

Tovarišu

maršalu TITU, predsedniku vlade FLRJ

Beograd

V pripravi na zgodovinski moment, ki ga prvič doživlja primorsko ljudstvo v okviru svoje nove domovine s svobodnimi volitvami, Vas najiskreneje pozdravljamo.

Ponosni in močno vzradosteni, da prvič v svoji svobodni domovini izbiramo kandidate v najvišje forum naše ljudske oblasti, se v polni meri zavedamo resnosti trenutka. Obljubljamo Vam, da bomo iz naše sredine izbrali take predstavnike, ki imajo največje zasluge za dosežene uspehe in ki bodo istočasno tudi najboljši poroki našega bodočega dela in uspehov.

S predvolilnih zborovanj se obračamo na Vas, dragi maršal, s pripravljenostjo, da razumete naša čustva in želje, ki se v tem trenutku izražajo v tem, da Vas lahko imenujemo nosilca naše kandidatan liste, odnosno Vas naprošamo za pristanek, da se naša okrajna lista veže za zvezno kandidatan listo Ljudske fronte, ki nosi na prvem mestu ime najbolj preizkušene borce za svobodo in pravice našega Primorja, ime tovariša TITA.

Vaš pristanek nam bo v ponos in vzpodbudo za naše nadaljnje delo. Obljubljamo Vam, da bomo čvrsto stali na braniku naših skrajnih zapadnih jugoslovanskih meja, ki so pridobitve naše vztrajne borbe.

Naj živi ljudska oblast, garant za izvedbo petletke!
Naj živi naš maršal TITO!

ČESTITKA VSESLOVANSKEGA KOMITEJA GENERALISIMU STALINU ob 30 letnici Velike oktobrske socialistične revolucije

Beograd 5. novembra. Vseslovanski komite je ob 30. obletnici Velike oktobrske socialistične revolucije poslal naslednjo brzojavko generalisimu Stalinu:

»Predsedniku ministrskega sveta ZSSR Josipu Visarionoviču Stalinu, Kremenj — Moskva.

Dovolite, goreče ljubljeni Josip Visarionovič, da Vam v imenu Vseslovanskega komiteja izrazimo najbolj priščne čestitke ob 30. obletnici Velike oktobrske socialistične revolucije.

Vsi svobodoljubni narodi sveta, med njimi tudi slovanski narodi, so prepričani o veliki neporušljivi moči idej sovjetske revolucije. Narodi sveta so se kljub vsem lokavščinam in rovarjenju svetovne reakcije jasno nverili, da je ZSSR — dežela, v kateri je zmagal socializem ter da imajo v Sovjetski zvezi najzvestejšega in najbolj doslednega branilca miru in prijateljstva narodov, branilca njihove svobode v borbi proti imperialističnemu suženstvu. Plemeniti zdel Sovjetske zveze navdihuje danes slovanske in druge osvobodjene evropske narode, ki gradijo novo demokracijo v svojih ljudskih državah.

Naj se krepki in razvija velika demokracijska država na svetu — Sovjetska zveza!

Zivelo prijateljstvo in sodelovanje vseh narodov sveta v njihovi borbi za trajen mir in zmagslavje načel resnične demokracije, za svobodo in narodno neodvisnost vsakega naroda!

Zivel veliki borec naše dobe za napredek in srečo človeštva, genialni voditelj Sovjetske zveze Josip Visarionovič Stalini!

Predsednik general Božidar Maslarič
Odgovorni sekretar Igor Medvedev

Brzojavka Vseslovanskega komiteja predsedniku Prezidija Vrhovnega sovjeta Šverniku

Vseslovanski komite je poslal ob proslavi Oktobrske revolucije pozdravno brzojavko predsedniku Prezidija Vrhovnega sovjeta ZSSR Nikolaju Mihailoviču Šverniku. Brzojavka se glasi: »Dovolite, da ob priliki slavne obletnice Velike oktobrske revolucije vam in preko vas delovnemu ljudstvu Sovjetske zveze izročimo iskrene čestitke in želje, da bi dosegli nove uspehe pri nadaljnji graditvi močne in svobodne sovjetske države — velikega branilca miru in demokracije, zvestega zagovornika slovanskih in drugih narodov sveta.

Zivelo sovjetsko ljudstvo, ki koraka v avantgardi vsega naprednega človeštva v prvih vrstah borcev za novi svet, za prijateljstvo in srečo narodov! Zivela velika Sovjetska zveza, varan branik miru in svobode narodov! Zivel dolga leta v srečo narodov sveta veliki Josip Visarionovič Stalini!«

Odgovorni sekretar komiteja Igor Medvedev.

Minister oboroženih sil ZSSR N. A. Bulganin postal maršal

Moskva, 5. novembra. (Tase). Prezidij Vrhovnega sovjeta ZSSR je izdal ukaz o dodelitvi naslova »maršal Sovjetske zveze« armijskemu generalu Nikolaju Aleksandroviču Bulganinu.

zastopnikov zavezniške države, tako da v resnici nismo verjeli, da je to zares general Hilton. Zato smo poklicali zastopnika oddelka za zvezo s tujino pri ministertvu oboroženih sil. Oddelek je ugotovil, da je ta človek v capah zares general Hilton, šef britanske vojske misije v Moskvi. Na vprašanja, ki so mu jih zastavili tovarniški stražarji, je ekušal Hilton zanikati, da je imel fotografski aparat in pokazal je samo daljnogled. Potem se je začel izgovarjati, zakaj se je mudil blizu tovarne in fotografiral industrijske objekte, češ da je iskal emuščice jeseni še preden je zapadel sneg, je kakor kaže res zelo slabo prepričljivo. Na drugi strani ni moglo razumeti, zakaj se je bilo treba angleškemu generalu, ki se mu je tako mudilo najti emuščice, nasemiti s capami. Naši delavci so razumeli ta primer povsem drugače. Ali ne poizkušajo morda nekateri tuji diplomatski zastopniki pri svojem delu v Moskvi uporabiti letih metod, ki so jih — kakor poročajo iz Rumunije — njihovi kolegi uporabili v največjem obsegu na Balkanu?«

Gradnje mladinske proge se je udeležilo 887 delovnih brigad z 211.371 graditelji

Poročilo glavnega štaba in uprave gradilišča mladinske proge Šamac—Sarajevo

Uprava gradilišča in glavni štab mladinskih delovnih brigad sta pred izročitvijo mladinske proge Šamac—Sarajevo v promet izdala poročilo o številu mladinskih delovnih brigad in graditeljev mladinske proge.

Ves čas med delom je sodelovalo pri graditvi mladinske proge Šamac—Sarajevo skupaj 887 mladinskih delovnih brigad z 211.371 graditelji. Mladincev je bilo 167.037, mladink pa 44.334.

V prvi izmeni je delalo na mladinski progi 234 mladinskih delovnih brigad s 60.739 člani. V drugi izmeni je bilo zaposlenih 352 brigad z 82.675 člani. V tretji izmeni je delala 301 mladinska delovna brigada s 67.957 člani.

Izmed skupnega števila mladine v treh izmenah je bilo 98.586 Srbov, 53.203 Hrvati, 14.962 Slovencev, 10.203 Makedonci, 6274 Črnogorcev, 15.825 muslimanov, 3879 Siptarjev, 1289 Vlahov, 275 Čehov, 338 Slovkov, 660 Italijanov, 2510 Madžarov, 1056 Bolgarov in 2391 drugih.

Po socialni strukturi je bilo 55.182 delavcev, 112.227 kmetov, 34.613 dijakov in 8669 intelektualcev.

Izmed skupnega števila brigad mladine jih je delalo iz Srbije 320 z 78.431 mladinci in mladinkami; iz Hrvaške 209 brigad s 51.475 graditelji; iz Slovenije 62 brigad s 14.254, iz Bosne in Heregovine 206 brigad s 45.942, iz Makedonije 49 brigad z 11.070, iz Črne gore 15 brigad s 3426 graditelji. Dalje 5 zveznih brigad z 817 člani in 7 brigad z 2155 demobiliziranimi borci.

Sedaj je zaposlenih pri zaključnih delih od Šamca do Sarajeva 49.000 mladincev in mladink druge in tretje sku-

pine tretje izmene in brigade prve skupine tretje izmene, ki so se obvezale, da bodo ostale na progi, dokler ne bodo končana vsa dela in izročena proga v promet.

Na mladinski progi polagajo zadnje metre tira

Te dni je bilo končano polaganje tračnic na četrti sekciji. Tračnice je torej treba položiti samo še na treh sekcijah. Do 3. t. m. je bilo še nepoloženega 1400 metrov tira pri deveti sekciji, osmi sekciji 2252 m in šesti le tir čez most pri Nemili. Na vsej progi je bilo nepoloženega le še 3750 metrov tira.

Veliki mostovi na mladinski progi gotovi

Pred dnevi so dogotovili zadnji most čez reko Bosno pri Vracu na 36. odseku sedme sekcije. Dolg je 155 m. Železna mostovna konstrukcija sloni na štirih opornikih.

Ta most so začeli graditi v začetku julija. Da so mogli postaviti kesone za kopanje temeljev za dva opornika v strugi, so naredili sredi reke dva umetna otoka. Posebno težavno je bilo kopanje temelja za en opornik.

Ze 29. avgusta sta II. sobotiška in 18. beogradska študentska trikrat udarna brigada končali vsa betonska dela. V opornike so zabetonirali 1800 kubičnih metrov betona. Pred dnevi so končali dela pri železni konstrukciji ter je položili na opornike. S tem je bilo omogočeno polaganje tračnic.

Brzojavka bolgarskih borcev proti fašizmu maršalu Titu

Beograd, 5. nov. Predsednik vlade FLRJ maršal Jugoslavije Josip Broz Tito je z ustanovnega kongresa zveze borcev proti fašizmu v Bolgariji prejel pozdravno brzojavko, ki se glasi: »Tisočih bivših borcev proti fašizmu v Bolgariji vam pošiljajo najpriščnejšee borbene pozdrave s svojega prvega kongresa. Manifestirali smo našo trdno voljo in pripravljenost, da uničimo v korenu vsak poskus angloameriških imperialistov in podpihvalcev nove vojne, ki bi si hoteli prisvojiti in ogro-

žati nacionalno neodvisnost slovanskih narodov. Bolj kot kdaj prej smo sretni in ponosni, da imamo za zaveznike bratske jugoslovanske partizane na čelu z njihovim legendarnim herojem — Titom.«

Ob koncu svoje brzojavke izjavljajo udeleženci ustanovnega kongresa borcev proti fašizmu v Bolgariji, da bodo nadaljevali borbo proti imperialističnim podpihvalcem nove vojne pod modrim vodstvom Stalina-Tita-Dimitrova.

JUGOSLOVANSKI KNJIŽEVNIKI SOVJETSKIM ob 30. obletnici Velike oktobrske socialistične revolucije

Beograd, 5. nov. Ob 30. letnici Velike oktobrske socialistične revolucije je Zveza književnikov Jugoslavije poslala Zvezi sovjetskih književnikov v Moskvi sledečo brzojavko:

Na dan 30. letnice Oktobrske socialistične revolucije se Zveza književnikov Jugoslavije udeležuje z najglobljimi bratskimi čustvi praznika sovjetskih pisateljev, sovjetskih narodov in vseh svobodoljubnih narodov človeštva.

Naj večno cvete svobodna kultura in književnost sovjetskih narodov — plod velikega Oktobra! Večno in vedno plodonosnejše naj bo bratstvo sovjetskih in jugoslovanskih književnikov.

Prezidij FLRJ odlikoval poljske državne voditelje

Varšava, 5. nov. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Varšavi dr. Rade Pribičević je slovesno izročil jugoslovanska odlikovanja, s katerimi je Prezidij Ljudske skupščine FLRJ Jugoslavije odlikoval poljske državne voditelje.

Podpredsednika Sejma Stanislaw Swalbe in Zambrowski, zunanji minister Modzelewski, finančni minister Dombrowski, minister za industrijo in trgovino Hilari Minc, minister za delo in socialno skrbstvo Rusinek so odlikovani z redom zasluga za narod prve stopnje, predsednik vlade Jusef Cirkiewicz, podpredsednika Gomulka in Koszicki pa so odlikovani z redom narodne osvoboditve.

Za odlikovanje se je v imenu odlikovanih zahvalil predsednik vlade Jusef Cirkiewicz.

Danes ob 20. uri priredi

Predsedstvo vlade LRS in IOOF

PROSLAVO

30 letnice Velike oktobrske revolucije v veliki dvorani Uniona.

Dnevni red: 1. Govor dr. Potrča Jožeta, ministra prosvete vlade LRS: O Veliki oktobrski socialistični revoluciji.
2. VIII. simfonija Dmitrija Šostakoviča (izvaja veliki orkester Radia Ljubljane).

Poraz netilcev nove vojne

Generalna skupšina soglasno sprejela resolucijo o ukrepih proti netilcem nove vojne

Moskva, 5. novembra (Tase). Dopisnika »Pravde« Boris Izakov in Jurij Žukov brzojavljata iz New Yorka:

3. novembra je Generalna skupščina soglasno sprejela resolucijo o ukrepih za borbo proti netilcem vojne. Vprašanje borbe proti vojni propagandi je osrednje vprašanje zasedanja. Na dnevi red so ga postavili na pobudo sovjetske delegacije. Sovjetska zveza, ki je dosledno razkrinkala sovražnike človeštva, je naredila veliko uslugo narodom vsega sveta. Ameriški tisk je primoran priznati poraz, ki so ga utrpeli v političnem komiteju zagovorniki netilcev nove vojne. Dovolj vzrokov imajo za svojo prepadalost. Doselej je ostala vojna propaganda v nekaterih deželah, predvsem pa v ZDA po vsem nekažnovana. Prišlo je celo tako daleč, da je postala konverzacija o bombardiranju tujih ozemelj z atomskimi bombami v pisarnah Wall Streeta in sallonih Park Avenue že znak bontona. Danes je bil naravnani močnejši žaromet svetovnega javnega mnenja na te divjake. Javna obodba propagande nove vojne s tribune Generalne skupščine bo nedvomno zaprela za netilce vojne. Celo »New York Times« je moral, slabo zakrivajoč svojo jezo, to priznati. V evojem

uvodniku grenko obžaluje, da so delegacije nekaterih dežel »posvetile pozornost ruskemu manevru in iz dobrosrčnosti predložile bolj dobrohotne resolucije«. Seveda lahko razmišljanja o »dobrosrčnosti« izzovejo samo ironičen nasmeh informiranih čitateljev.

Neka druga stvar je izven dvoma. Tokrat so imeli avstralska, francoska in kanadska delegacija bolj bistroumne kot njihovi washingtonski gospodarji in razumele, da je bilo nemogoče čisto enostavno zavreči sovjetski predlog. Austin jim je moral na koncu hočeš nočeš slediti.

Če ZDA odkrito objavljajo pozive na vojno in če imajo s tribune OZN odkrite govore v obrambo pripadnikov vojne, ni to nikakor slučajno. So znaki neke politične težnje vladnih krogov ZDA. Danes je ta težnja pred vsem svetom razkrinkana po zaslugi dosledne in trdovratne borbe sovjetske delegacije, ki je na zasedanju Generalne skupščine pokrenila v vsej obširnosti vprašanje ukrepov, ki jih je treba podvzeti proti vojni propagandi in vojnim hečakcem. Netilci vojne so bili postavljeni ob sramotni steber, njihovi zagovorniki pa razkrinkani.

Seja posebne odbora Generalne skupščine za Palestino Sovjetski načrt za razdelitev Palestine Britanske čete morajo čimprej zapustiti palestinsko ozemlje

New York, 5. novembra (Tanjug). V ponedeljek je sovjetska delegacija predložila v posebnem odboru Generalne skupščine za Palestino konkretni načrt za razdelitev Palestine in ustanovitev arabske in židovske palestinske države. Sovjetski načrt predvideva ustanovitev posebne komisije OZN, ki bi upravljala Palestino med prehodno dobo do trenutka, ko bosta ti dve državi dobili neodvisnost.

Predlagano posebno komisijo bi tvorili predstavniki 11 držav članic Varnostnega sveta. Posebna komisija bi odšla v Palestino takoj, ko bi izdala Generalna skupščina rešitev o palestinskem problemu. Posebna komisija OZN bi imela po sovjetskem načrtu te naloge:
1. Na podlagi rešitve Generalne skupščine OZN bi posebna komisija OZN izvršila teritorialno razdelitev Palestine in potegnila meje med arabsko in židovsko palestinsko državo;

2. komisija bi po natančni konzultaciji z demokratičnimi strankami in organizacijami v židovski in arabski državi oenovala začasni vladi v obeh palestinskih državah;

3. po šestmesečnem obstoju začasnih vlad v židovski in arabski državi bi bile razpisane volitve v Ustavodajni skupščini;

4. posebna komisija ZN bi se po končanem volitvah v Ustavodajni skupščini umaknila;

5. Ustavodajni skupščini židovske in arabske države, izvoljeni s pomočjo demokratičnih volitev, bi izbrali demokratični vladi.

Sovjetski načrt tudi predvideva, da bi izvoljeni vladi formirali svojo narodno milico.

V sovjetskem načrtu se zahteva, naj bi se britanske čete čimprej umaknile s palestinskega ozemlja.

V Moskvi so delavci ujeli angleškega vojnega atašea, preoblečenega v delavsko obleko, ko je fotografiral neko tovarno

Moskva, 5. nov. (Tase). »Pravda« je objavila pismo, ki so ji ga poslali štirje delavci neke moskovske tovarne, in sicer Pavlov, Smirnov, Šustikov in Kiseļov. Pismo se glasi:

»Primer, ki ga želimo opisati, je vzbudil globoko ogorčenje delavcev v naši tovarni ter zaradi tega zasluži, da ga zve sovjetska javnost. Dne 30. oktobra okrog opoldne so delavci naše tovarne opazili na železnem mostu blizu tovarne neznanca, ki je bil oblečen v zelo kratko raztrgano suknjo in imel na nogah velike delavske čevlje. Neznanec je fo-

tografiral našo tovarno, kar je seveda vzbudilo pozornost delavcev, ki so o tem takoj obvestili tovarniško stražo. Ko je neznanec zagledal, da se mu bližajo stražarji, se je ekušal hitro oddaljiti z mosta, toda stražarji so ga ujeli in ga privedli v upravo tovarne. Naše presenečenje in ogorčenje je bilo velikansko, ko se je neznanec na našo zahtevo legitimiral ter pokazal diplomatske dokumente in izjavil, da je britanski vojni atašea v Moskvi general Hilton. Ravnanje tega človeka je tako zelo v nasprotju z našim pojmovanjem o dolžnostih naših diplomatskih

PRED VOLITVAMI V LJUDSKE ODBORE

Napake, ki naj bodo v pouk pri sedanjih volitvah

Teren je že razgiban in postavljajo se vprašanja — koga bomo volili v Ljudske odbore.

Ponekod se dosedanjí izvoljeni člani niso zmenili za svoje volivce, za delo ljudskih odborov, in delo je tako obviselo na nekaterih članih — a čisto samo na administrativno. V Bitnju v okraju Kranj je administratorka, zdaj je nimajo več, sama razdeljevala nazkaznice za blago: prav za prav je bila vse, tajnik ter predsednik pa sta bila brez avtoritete. Ker so se administrativne moči stalno menjavale, se je zgodilo, da je ostalo še nekaj nevknižene pošte od spomladi.

KLO-ji v okraju Kranj so posvečali premalo pažnje gospodarstvu. Nekaterih ni zdrnila niti nevarnost kolodarskega hrošča, ki se je pojavil v Senčurju, tako da je bila za KLO Orehek enkrat važnejša veselica, drugi spet drugo, kot pa pregled krompiriče: tak je bil tudi KLO Križe.

V koliko so se zanimali za svojo osamosvojitve, razvidimo iz investicij, ki so jih predvidevali v proračunu, odnosno celo uporabili. Tako jih je od 30-ih predvidelo le 10 investicije, a še od teh jih nekateri niso niti načeli. KLO Kovor je predvidel potrebno gradnjo ceste Vadiče—Leše, pa je morala načrtna komisija sedaj prenesti njihovih nedotakanih 90.000 din v investicije drugega KLO-ja.

Bili so primeri, da so odbori sicer predvidevali investicije, pač pa so padali pod vpliv obrtnikov in odstopali od svojih odločb — seveda z izgovori kot KLO Voglje—Voklo s svojim predsednikom, ki je trdil, da niso ustanovili kolarske delavnice, zaradi »pomanjkanja suhega brezovega lesa«, v okolici pa rastejo zelo lepe breze. Tudi LO Orehek »ni mogel« ustanoviti čevljarke delavnice, čeprav je razpolagal z 20.000 dinarji kredita.

Ako pa so kje ustanovili kako podjetje, je to bila gostilna s prejšnjim lastnikom ali njegovim sorodnikom kot upravnikom. Pri podjetjih, ki so se ustanovila, so iskali le dobiček, LO Bosnica ima svoje čevljarstvo podjetje, — vendar ga premalo kontrolira, tako se je lahko zgodilo, da so v tem podjetju računali Leben Francu 250 din več za popravilo čevljev, kot pa bi mu kranjska Čevljarstva produktivna zadruga. Na tak način ne pomaga to podjetje pri dvigu standarda delovnega ljudstva, nasprotno, celo odbija ga od našega razvoja.

Nekaj podjetij pa je nastalo na ta način, da so jih ljudskim odborom ponudili razni spekulant z namenom, da se izognejo zakonu agrarne reforme. Tak tipičen primer je Kuhar Ignac, posestnik 29 ha, gostilničar, mesar in trgovec z živino, bivši župan občine Križe, vaški svetovalec, ki je imel dobre zveze z gestapovci, ki so se pri

njem ustavljali in potrebovali njegova mnenja. Že od začetka je bil nasproten narodno-osvobodilnemu pokretu in ga poskušal zavreti. Da bi se izkazal še bolj vdanega okupatorju, je hodil kmetom pregledovat žitne zaloge, jih silil k oddaji — svoje žito pa skrival med pleve in drva. Po osvoboditvi so ga morali delavci prositi, da jih sprejme na hrano. Izgovarjal se je, da ničesar nima — toda za 13 nemških žandarjev je bilo vedno vsega in še celo nosili so jim v nekaj 100 metrov oddaljeno hišo.

Po osvoboditvi pa je odprl na stečaj vrata funkcijarnem OLO-ja, na katere je poskušal vplivati in je tudi vplival s svojimi mnenji; kazal se je aktivnega — vendar pa je še dalje rovaril ter nagovarjal krajevnega OF sekretarja, naj »pusti funkcijo OF, ker ga vsi ljudje zaradi tega grdo gledajo in ob volitvah v skupščino LRS organiziral abstinenco. Toda kljub vsemu temu še aktivni ni kazal dovolj revolucionarnosti, da bi ga odklopil — ampak je bil v LO odgovoren za gospodarstvo.

Ko je zaslužil, da tudi njega zadene agrarna reforma, je rajši »na prigrvarjanje članov OLO-ja« odjavil lansko leto decembra mesarsko obrt. Ko je bil v njegovem podjetju drug poslovođa, ljudje niso prihajali po meso. Dosegel je, kar je hotel: da sta se poznala predsednik in sekretar ter ga prosila, da je prevzel mesto upravnik-a...

Na sejah so večkrat razpravljali o tem kar mimogrede. Odločbe o ustanovitvi podjetja niso izdali, ne registrirali. Kuhar se je za lepo smejal popustljivosti; zemlja mu je ostala, mesarija cvetela, vse je, šlo njemu v žep, davka tudi nihče ni plačeval — saj Kuhar je odjavil obrt, ko pa ga ni registriral — pa kako bi ga, če pa ima vse to odbornik, ki odgovarja za gospodarstvo.

Dogajalo se je, da drugje ni bilo salame, on pa jih je v mesecih od februarja do julija prodal čez 1000 kg. In da se to ni izplačalo pri več 100.000 dinarskem prometu v 5 mesecih, ne bo verjel noben prebivalec Dupelji, ki v mesnici ni dobil salame, a v njegovi gostilni pa stalno »kot malo poročje« za 15 do 20 din. Hotel je tudi dokazati, da se ne izplača in zato davka »ni mogel plačati« za več časa nazaj. In ko so mu vse to povedali na množičnem sestanku, je lepo dejal: »Ako mi lahko dokazate kaj zlobnega, sodelovanje z okupatorjem — pa me takoj ustrelite — pobijte pred menoj ženo in moje drago dečo.« Tako je hotel potkati na milosrčnost prebivalcev. Vendar pa je zaradi previdnosti takoj po sestanku zaprl gostilno in odjavil obrt.

V tednu davkov v okraju Rakek ie zmagal krajevni ljudski odbor Otave

Dne 16. oktobra smo poročali, da je KLO Otave v okraju Rakek v času od 13. do 19. oktobra v okviru »Teden davkov« napovedal vsem ostalim KLO v okraju tekmovalno glede poravnave davčnih zaostankov zavezanec na njihovem območju. O uspehu tega tekmovalja, ki je bilo zaradi tehničnih ovir v zvezi s sestavljanjem seznamov davčnih zaostankov po zadnjem stanju podaljšano do 25. t. m., poročamo danes.

V tekmovalni je zmagal KLO Otave, kjer so davčni zavezanec v tem času poravnali vse zaostanke ter tako dosegli stodostoten rezultat. Uspeh tega KLO je pokazal na visoko zavest in disciplino vaščanov, ki se zavedajo, da gradimo sedaj vsi skupaj novo življenje in da ima vsakdo do skopnosti ne samo pravice, temveč tudi dolžnosti. Pokazal je pa tudi, da plačilo davkov za kmeti sedaj ni več tako težava kakor nekoč in da zavisi samo od naših aktivistov, ali ga znajo prepričati o potrebi izpolnjevanja obveznosti, da je odmerjeni davek tudi plačan.

Zadnje besede potrjujejo tudi naslednji podatki:

Za teden davkov sta pokazala precej zanimanja tudi KLO Rakek in Cerknica, ki sta tudi dosegla relativen uspeh. Kakor tudi KLO Otave, sta poslala navedena svoje uslužbence na fin. odsek po seznamu zaostankov z njihovega območja. Finančna komisija KLO Cerknica je vložila precej truda pri prepričevanju vaščanov ter jih je tudi obiskovala po domovih in tolmačila potrebo rednega plačevanja. Zato sta ta dva KLO med najboljšimi v tekmovalju.

Nekateri KLO pa so ta teden tolmachi po svoje. Čeprav je bilo sklenjeno, da bodo v tem času ljudem čim bolj poljudno, čim bolj prepričljivo tolmačili važnost rednega izpolnjevanja obveznosti in jih tako pripravili k prostovoljnemu, zavednemu plačilu, so aktivisti v teh KLO postopali na neprimeren način. Tako je KLO Rovte kratko in malo dal razglasi pred cerkvijo, da naj vsi vaščani poravnajo svoje dolgove do konca oktobra. Sveda tako postopanje za novo ljudsko oblast ni primerno in jasno, da tudi uspeh ni bil tak, kakor bi moral biti. Tajnik KLO Sv. Vid pa se je zadovoljil s preprosto ugotovitvijo, da bi ljudje že lahko plačali davke, da pa posamezni zaostankarji upajo na skrajšnjo spremembo razmer, kjer jim menda po njihovem mnenju davkov sploh ne bo potreba plačevati. KLO Dolenja vas pa se je zadovoljil s plakatom, v katerem je pozval zaostankarje na plačilo.

Aktivisti okraja so pokazali še prilično dovolj razumevanja. Na vseh sestan-

klih na terenu so poudarjali pomen plačevanja davkov za izpolnitev našega plana — čimprejšnjega blagostanja vsega ljudstva. Fin. odsek okraja je izdelal seznam zaostankarjev po zadnjem stanju ter jih poslal vsem KLO.

Teden davkov v okraju Rakek je pokazal, da pri vsaki naši akciji zavisi uspeh od razumevanja aktivistov ter njihove volje do sodelovanja. Kakor so naši aktivisti med narodno-osvobodilno borbo v neprimerno težjih okoliščinah pridobivali ljudstvo s tem, da so mu tolmačili naš program in razkrinkovali okupatorje ter njihove hlapce, tako moramo sedaj, ko se je borba prenesla na gospodarsko polje, vložiti vse sile v to, da pridobivamo vedno več ljudstva za aktivno sodelovanje v borbi za izvedbo plana, ki nas bo dvignil k srečnejši bodočnosti.

Naša ljudska oblast je omogočila vsakemu državljanju sodelovanje ter sodelovanje tudi pri odmeri davkov. Ako je bilo ljudstvo za to dovolj zainteresirano, potem je borba prenesla na gospodarsko polje, vložiti vse sile v to, da pridobivamo vedno več ljudstva za aktivno sodelovanje v borbi za izvedbo plana, ki nas bo dvignil k srečnejši bodočnosti.

Naša ljudska oblast je omogočila vsakemu državljanju sodelovanje ter sodelovanje tudi pri odmeri davkov. Ako je bilo ljudstvo za to dovolj zainteresirano, potem je borba prenesla na gospodarsko polje, vložiti vse sile v to, da pridobivamo vedno več ljudstva za aktivno sodelovanje v borbi za izvedbo plana, ki nas bo dvignil k srečnejši bodočnosti.

KLO Otave mora biti vsekakor zgled vsem ostalim v okraju, saj je tam nedvomno politični aktiv na svojem mestu in je res zastopnik svojega ljudstva. Kakor ta akcija, tako bo izpadla verjetno tudi marsikatera druga, pa tudi taka, od katere bo imelo ljudstvo takoj nenosredno korist.

Sodelovanje pri urejanju gospodarstva ljudskih odborov, pri sestavljanju lokalnega gospodarskega plana je pravica in dolžnost slehernega volivca.

RAZSTAVA SOVJETSКИH SLIKARJEV

Društvo za kulturno sodelovanje Slovenije z ZSSR priredi ob 30 letnici Velike oktobrske revolucije razstavo sovjetskih slikarjev Aleksandra Gerasimova, Sergeja Gerasimova, Aleksandra Dejneka in Arkadija Platova. Razstava bo odprta od 8. do 23. t. m. vsak dan od 9. do 16. ure v Moderni galeriji (ob vhodu v Tivoli). — Vstopnina je za posameznike 10 din, za kolektivne obiske 2 din. Kolektivne obiske je treba javiti na telefon 24-12 (Miklošičeva 7) od 8—12 in od 16—18. Skupine nad 30 oseb plačajo polovično vozno.

Predvolivne priprave v idrijskem okraju

Po vaseh idrijskega okraja so te dni prevolivna zborovanja, na katerih ljudstvo izbira in pretresa predlagane kandidate OF, ki jih bo volilo v republiko in Zvezno skupščino. Dne 31. oktobra so bila takšna zborovanja v volivnih enotah Idriji, Cerknem in Spodnji Idriji. Čeprav je bilo vreme zelo slabo in so nekateri vasi oddaljene od svojih volivnih enot po več ur, so bila zborovanja zelo dobro obiskana.

Na predvolivnem zborovanju v Idriji se je zbralo ljudstvo iz Idrije, Spodnje Idrije in Ledin. Po uvodnem referatu o volitvah je bila predložena kandidatna lista. Za svoje kandidate je ljudstvo izbralo ljudi, ki bodo resnično štiti njihove interese ter izvrševali vse naloge Ljudske fronte.

Ob zaključku zborovanja je ljudstvo poslalo maršalu Titu brzojavko, v kateri ga prosi, naj sprejme kandidatno listo Ljudske fronte Slovenskega Primorja za Zvezno skupščino FLRJ.

Podobna zborovanja so bila tudi v ostalih krajih. Povsod je ljudstvo z navdušenjem sprejelo predlagane kandidate, saj bo prvič svobodno volilo svoje najboljše ljudi.

MOOF Ljubljana bo v predvolivni kampanji izdajal tednik »Tekmujmo«

Ljubljana, 5. novembra. V času predvolivne kampanje bo izhajal v Ljubljani nov tednik »Tekmujmo«, ki bo predvsem pisal o problemih mesta Ljubljane, nujno navezanih na predložeče volitve. Prva številka časopisa bo izšla 7. novembra. List bo glasilo MO OF mesta Ljubljane. Izhajal bo tedensko, vendar le začasno, samo v predvolivni dobi. (Tanjug).

Za 30letnico Okt. revolucije bo v Batini Skeli odkrit spomenik padlim rdečearmejcem v Jugoslaviji

Beograd, 5. nov. (Tanjug) Na dan obletnice Velike oktobrske socialistične revolucije bo v bližini Batine Skele slovenski odkrit na najvišjem vrhu Baranjske planine največji in najlepši spomenik padlim borecem Rdeče in Jugoslovanske armade, ki je bil do sedaj zgrajen v naši državi.

Na kraju, kjer bo sezidan spomenik, je bila konec leta 1944 ena najbolj ogroženih bitk med hroči slavne Rdeče armade in hitlerjevskimi tolpmi. V tej težki borbi so sodelovali tudi borci Jugoslovanske armade. Ustvaritev mostišča na Donavi pri Batini Skeli je imela velik pomen za nadaljnji potek operacij Rdeče armade proti Budimpešti.

Avtobusna čakalnica v Ajdovščini

Ajdovščina, 5. novembra. Na najpomembnejšem avtobusnem središču slovenskega Primorja v Ajdovščini je bilo že dalj časa zelo pereče vprašanje o ustanovitvi avtobusne čakalnice. Podružnica DAPPS-a je 1. novembra ustanovila potniško čakalnico, kjer potniki lahko dobijo tudi dnevno časopisje in razne revije. V kratkem bo v čakalnici tudi kurjava.

Dne 3. t. m. je DAPPS otvoril novo progo Sv. Lucija—Breginj in uredil avtobusni promet z novimi urniki, ki omogočajo potnikom zvezo z vlaki. (Tanjug).

Jeseniški fizikulturniki grade žično železnico na Črni vrh

Jesenice, 5. novembra. Fizikulturno društvo »Joža Gregorčič« na Jesenicah je prevzelo nalogo, da zgradi žično železnico na Črni vrh, ki je pripraven za smučarske treninge in tekme. Ta žična železnica bo dolga 800 metrov. Ta žičnica bo mednarodnega pomena, ker se bodo na tem terenu vršili tudi treningi za olimpijado. Do sedaj je bilo na gradnji žične železnice opravljeno okrog 2500 prostovoljnih delovnih ur. Pri gradnji železnice sodeluje mladina terenov mesta Jesenice. Dne 2. t. m. se je najbolj izkazala mladina pri MLO Jesenicah z 20 udeleženci. Daljnovid in postaja za železnico sta dokončana. Ostane še napeljati žice in ostalih naprav. FD »Joža Gregorčič« predvideva, da bodo vsa dela dokončana do 15. decembra t. l. (Tanjug).

Množične aretacije v Trstu

Trst, 5. nov. Policija v Trstu in okolici je nekaj dni pred italijanskimi sovništvinskimi manifestacijami za »proslavo zmage« ob priliki prihoda Italijanov v Trst leta 1918 vršila množične aretacije antifašistov. Dne 1. in 2. oktobra je policija v Trstu aretirala preko dvajset oseb, od katerih so še vedno v zaporu Visini Gastone, Ferluga Marcello, Fonda Albino, Grasso Libera, Pirman Dušan,

Badali Mirko, Gustinčič Jože, Serigon Renato, Picomonte Francesco, Mander Luigi, Castalunga Gabriele in Olenich Luciano.

V Vabrežini je policija dne 3. t. m. zvečer vdrla v prostore, kjer se je vršil sestanek roditeljskega sveta in staršev, ter aretirala pet tovarišev, med katerimi tudi učiteljico Zoro Stariha.

Fašistične metode zatiranja beneških Slovencev se nadaljujejo v De Gasperijevi Italiji

Slovenska Benečija je tisti del slovenske zemlje, kjer so italijanski imperialisti izvršili najhujše potujčevanje. Od leta 1866 naprej so se menjavale na oblasti razne italijanske buržoazne vlade, ki so dajale samo obljube o spoštovanju manjšinskih pravic, a jih niso nikoli držale. Pod raznimi krinkami se je vršilo najhujše socialno in nacionalno zatiranje slovenske manjšine. Višek in najbolj brutalne oblike pa je doseglo zatiranje pod fašizmom. Beneški Slovenci pripovedujejo, da je bilo žarišče raznarodovanja italijanske učiteljske v St. Petru. Tam so nastavili najbolj zagrizane fašiste, ki so Slovence potujčevali in zastupljevali s fašistično miselnostjo. Rezultat njihove misije v službi italijanskega imperializma je bil, da je ljudstvo kulturno in gospodarsko zelo zaostalo.

Človek bi z vso upravičenostjo pričakoval, da se je stanje po zlomu fašistične Italije spremenilo. Toda v Slovenski Benečiji je ostalo vse pri starem. »De Gasperijeva demokratska Italija« je samo prevzela dediščino fašistične preteklosti. Ostal je stari upravni aparat, na svojih mestih so ostali stari karabinerji uradniški itd. ki sedaj pod krinko »De Gasperijeva demokratska Italija« še nadalje uporabljajo stare fašistične metode zatiranja, ki so se jih naučili pod duševcem. Tako v vsem času, dokler ni stopila v veljavo mirovna pogodba z Italijo Slovencev v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini niso odprli nobene slovenske šole. Slovenska manjšina je v kulturnem in socialnem oziru ostala na isti stopnji kot pod fašizmom.

Pa tudi potem, ko je mirovna pogodba z Italijo stopila v veljavo, se stanje v ničemer ni spremenilo. De Gasperi je v Rimu izjavil predstavnikom Demokratske fronte Slovencev v Italiji, »da nihče ne misli kratkati Slovencev pravic, ki jim pritičejo«. Kmalu za tem pa so Slovenci na lastni koži občutili, koliko so vredne obljube predstavnikov sedanje italijanske vlade. Poglejmo, kako je De Gasperijeva vlada pristopila k reševanju važnega problema beneških Slovencev, to je vprašanja šolstva v Slovenski Benečiji.

Iz Rima je prišel iz prosvetnega ministrstva v Videm dopis, da je treba v Benečiji odpreti slovenske šole. (Kakšna tajna navodila so priložili dopisu, tega ne vemo...) Seveda o tem, ali je potrebno odpreti šole, je treba še nekoga vprašati. V državah s pravo ljudsko demokracijo, kakor je v Jugoslaviji, so manjšinam šole enostavno dali. Če bi pa smatrali za potrebno, bi pa povprašali za mnenje prizadete. Kako pa so rešili to vprašanje v državah zapadne demokracije? Tudi ti so vprašali za mnenje. Toda koža? Tako so n. pr. v občini Podbanssec imenovali posebno komisijo 17 ljudi, da bi odločila o tem vprašanju. Ta tako imenovani »občinski svet« se je natihoma sestel in tudi sam sklenil, ne da bi se posvetoval s prizadetimi, t. j. z ljudstvom, da slovenske šole ne potrebujejo. Ti ljudje so podpisali tudi izjavo in jo poslali prefektu v Videm.

Kakšni ljudje so sedeli v »občinskem svetu«, ki je sklenil, da vas Podbanssec ne potrebuje slovenske šole? Predvsem so v tej komisiji bili ljudje, ki so znani kot bivši fašisti, in pa ljudje, ki so uživali pod fašistično Italijo zaupanje tedanjih oblasti. Glavno besedo pa je imel nek učitelj Specogna Pasquale, bivši fašist, sedaj aktiven demokristian, znan kot voditelj tankajnske reakcije in vodja terorističnih Oznovskih tola. Razen demokristianov je bil v komisiji še en saragatovec. Slovenci niso imeli nobenega svojega zastopnika, prav tako ni bilo v tej komisiji nobenega komuniste. Tak občinski svet ni predstavil interesov ljudstva, pa je kljub temu odločil o tako važnem vprašanju, kakor je slovenska šola.

In kakor so zrežirali v Podbanssecu, tako so tudi v drugih krajih Slovenske Benečije. S pomočjo ostankov fašizma, na katere se naslanja De Gasperijeva politika v borbi proti vsemu kar predstavlja napredek, so dobili izjave, da v Slovenski Benečiji nečojno slovenskih šol, katere je italijanska vlada »velikodušno pripravljena odpreti. In če slovenskih šol ne potrebujejo, potem jih vlada tudi ni dolžna dati.

Slovenci pa očitno po dejstvih in ne po izjavah raznih »lažidemokratov«. Dejstvo je, da sedanja italijanska vlada ne izpolnjuje do manjšin obvez, ki jih je sprejela v mirovni pogodbi, dejstvo je, da v Slovenski Benečiji, Reziji in Kanalski dolini, niso odprli niti ene slovenske šole in da tam vlada najhujši teror. Zavedne Slovence zapirajo, preganjajo in zahtevajo od njih, da se morajo izseliti. Tam preganjajo sploh vse, kar predstavlja napredek. Politika De Gasperijeve vlade se v bistvu v ničemer ne razlikuje od bivše fašistične, ostala je vseskozi protislavska in nedemokratska. Z nikakim ukrepom ni skušala popraviti krivice, ki so jih Slovenci v Benečiji največ pretrpeli pod Italijo. Pri reševanju manjšinskih vprašanj se naslanja na tište sile, ki hočejo reševati manjšinske probleme, kakor jih je naučil Mussolini. Eden izmed dokazov njihove hinavske politike pa je ravno način, kako so začeli reševati vprašanje slovenskih šol v Benečiji.

Zahteva Slovencev v Benečiji, Kanalski dolini in Reziji po slovenskih šolah in sploh svojih kulturnih ustanovah je samo ena izmed osnovnih demokratskih zahtev, ki jo ima pravico zahtevati vsaka manjšina po vseh naravnih in človeških zakonih Kdor krati te pravice manjšini, ne more govoriti, da je demokrat, niti se ne more oprati pred svetovno demokratično javnostjo z nobenim izgovorom. Nihče ne more trditi, da je zahteva Slovencev po lastnih šolah in kulturnih ustanovah imperialističnega značaja, kakor bi radi prikazali razni sovništvinski listi v Italiji. Slovenske šole niso organ v službi imperialistov, kakor so bile fašistične. To dokazuje že naše stališče, ki ga zastopamo: Slovenske otroke v slovenske šole, otroci manjšin zakonov po svobodni odločitvi staršev, italijanski otroci v italijanske šole. In prav zaradi tega demokratskega in pravičnega stališča, predstavlja naša zahteva po slovenskih šolah obrambo pred napadom in pred nadaljevanjem potujčevanja s strani imperialističnih sil.

Kdo se upira tega pravični rešitvi? Ostanke fašizma, ki so ostali v službi domačih in tujih imperialistov. Italijansko ljudstvo hoče živeti z drugimi narodi v miru in nima nobenega interesa, da bi zatiralo druge narode. Tudi predsednik italijanske vlade De Gasperi je izjavil, da je treba vprašanje slovenske manjšine dobro preučiti, in Slovence zadovoljiti, ker si želi italijansko ljudstvo prijateljskih odnosov z Jugoslovani. To je res g. De Gasperi! Toda italijanska vlada je tista, ki ne dela v interesu ljudstva in se naslanja ravno na tište sile, ki nečojno, da bi prišlo do zblizanja med Italijo in Jugoslavijo. In zato je italijanska vlada odgovorna pred vsem demokratičnim svetom, ker ne izpolnjuje obvez sprejetih v mirovni pogodbi in še do danes ni odprla niti ene slovenske šole v Benečiji, Reziji in Kanalski dolini. Zen.

PRIREDITEV

MESTNEGA ODBORA OSVOBODILNE FRONTE LJUBLJANE

v proslavo 30 letnice Velikega oktobra

v dvoranj Uniona dne 7. novembra ob 20. uri.

Spored:

- Internacionala.
- Govor.
- M. Blanter: Pesem o Stalinu.
- R. Gobec: Mladi bataljoni (Izvajajo združeni mladinski zbori pod vodstvom tov. Slavka Miheličiča.)
- O. Zupančič: Pomlad v oktobru. (Recitira tov. Stane Sever.)
- Varšavjanka.
- M. Kozina: Hej, tovariši!
- A. V. Aleksandrov: Kantata o Stalinu. (Izvajajo združeni moški zbori pod vodstvom tov. Krista Perka.)
- R. Simoniti: Puntarska.
- N. Diklić: Pesem o pesli.
- A. V. Aleksandrov: Leninaova zastava.
- Himna Sovjetske zveze. (Izvajajo združeni moški zbori pod vodstvom tov. Radovana Gobca.)
- Instrumentacija fanfar je oskrbel tov. Rado Simoniti Fanfara sestavljajo člani radijskega orkestra

Sedež prevaljskega okraja prenešen v Dravograd

Dravograd, 5. novembra. Geografske razmere prevaljskega okraja so narekale potrebo po preselitvi sedeža okraja iz Prevalj v Dravograd, ki je prirodno središče. S tem je bilo ustrezno večini prebivalstva z izjemo industrijskih krajev Meziške doline, ki so imeli neugodne prometne zveze z Dravogradom. Na pobudo OLO in ob podpori sindikatov je bil s 3. novembrom t. l. uveden nov vlak, ki odhaja iz Prevalj ob 7. uri 47 minut in se po enournem postanku v Dravogradu vrača na Prevalje (Tanjug).

OPOZORILO ČITATELJEM!

Slavnostna številka ob 30 letnici Velike oktobrske socialistične revolucije bo izšla v petek, naslednja številka pa v nedeljo.

POPRAVEK

V naslov k poročilu o sprejemu yorskkega nadškofa pri maršalu Titu v večerjani številki se je vrnila napaka. Naslov se pravilno glasi: »Maršal Tito je sprejel yorskkega nadškofa« in ne »Maršal Tito je sprejel gorškega nadškofa.«

Pred 30 letnico Oktobrske revolucije

Graditev socializma na sovjetski vasi

Z Oktobrsko revolucijo so se kmetje v Sovjetski zvezi rešili jarma kapitalistov, fevdalcev in spekulativov. Dobili so zemljo v trajno uživanje, za kar jim ni bilo treba plačati nobene odškodnine. Za vselej so se rešili bremen hipotek, s svojimi žulji niso več redili brezdelnih parazitov. Toda, »da bi se dokončno osvobodili starih okovov, za to ni dovolj samo uničiti izkoriščevalce. Zato je še potrebno izgraditi nov način življenja, izgraditi tak način življenja, ki bo delovnemu kmetu nudil možnost, da izboljšuje svoj materialni in kulturni položaj, da se dviga iz dneva v dan, iz leta v leto. Zaradi tega je treba uvesti na vasi nov družbeni red: »kolhozni red« (Stalin): »Govor na I. vseveznem kongresu kolhoznikov — udarnikov«.

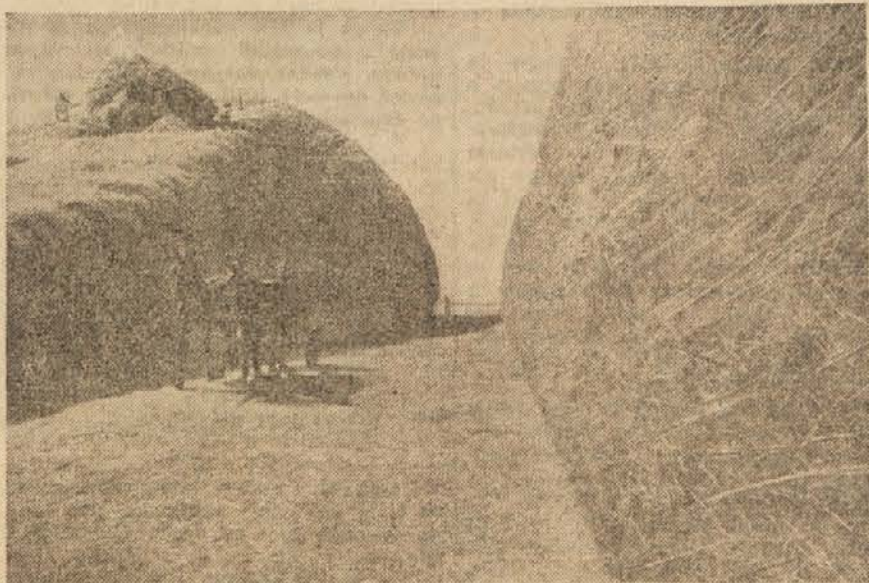
V starem redu so delali kmetje vsak zase, na star način, z zastarelim orodjem, zato je bil donos zemlje majhen. Carska Rusija je n. pr. dajala poldrugokrat manj poljskih pridelkov nego ZDA, čeprav je bilo takrat v ruskem poljedelstvu zaposlenih štirikrat toliko ljudi kot v ameriškem. V starem redu so kmetje bogatili druge, sami pa so stradali. V kolhoznom redu pa delajo kmetje skupno, uporabljajo najmodernejša orodja, traktorje, kombajne; donos zemlje je neprimerno večji in ker kolhozni kmeti ne izkoriščajo, se njihov materialni položaj stalno izboljšuje.

Graditev kolhoznega reda pomeni graditev socializma na vasi. V Sovjetski zvezi niso takoj po revoluciji stopili na to pot. Množično vstopenje kmetov v kolhoze se je začelo šele po letu 1927, prav za prav z začetkom prve petletke, ko so istočasno pristopili k uničenju kulakov kot razreda. Zakaj tako pozno? Zato, ker je bilo treba prej zgraditi industrijo traktorjev in drugih modernih kmečkih strojev. Kmetom je bilo treba dati materialno možnost, da pridejo od razdrobljenega posamičnega gospodarstva na skupno obdelovanje zemlje v kolhozih. Kakšna je materialna baza obeh gospodarstev, so nam v najlepšo ilustracijo naslednje številke: v carski Rusiji so leta 1910 uporabljali 7,8 milijona malih ruskih plugov, 2,2 milijona lesenih plugov, 3,2 milijona železnih plugov in 17,7 milijona lesenih bran. V sovjetskem kmetijstvu pa so leta 1938 uporabljali 500.000 traktorjev, 200.000 tovornih avtomobilov in nad 150.000 kombajnov.

Kakšno je bilo gospodarsko stanje v Sovjetski zvezi pred prvo petletko? Industrijska proizvodnja je leta 1927 že dosegla predvojno stopnjo. Socialistični sektor industrije je obsegal že celih 86%, trgovinski sektor pa je bil že skoraj ves socialističen. Drugače pa je bilo v kmetijstvu. Celotna kmetijska proizvodnja je bila leta 1927 sicer večja kot pred vojno, toda proizvodnja žita je dosegla le 91% predvojne proizvodnje, proizvodnja blagovnega žita, to je žita za preskrbo mest in ostalih industrijskih središč, pa le 37% predvojne proizvodnje. Vzrok temu je bil, ker je bilo sovjetsko kmetijstvo čim dalje bolj razdrobljeno na milijone zasebnih gospodarstev. Ker je žito glavni prehranski artikel, je bilo to stanje zelo težko. Pretela je kronična lakota delavcem in armadi. Zato je bilo nujno, da tudi kmetijstvo preide k veleproizvodnji. To je bilo tudi v korist kmetov, kajti »z majhnim gospodarstvom ni mogoče najti izhoda iz bede« (Lenin). Samo dve poti za to sta, je dejal тов. Stalin, ali pot nazaj h kulaški kapitalističnem gospodarstvu, ali nova pot v kolhozništvo, pot k socializmu.

Prva pot bi za kmete pomenila uestavitev kulaškega jarma, izrabljanje množice siromašnih kmetov od strani kulakov, ki bi dobili v roke tudi oblast. To se pravi, da bi to pomenilo tudi likvidacijo sovjetske oblasti, na oblast bi znova prišli grofje in kapitalisti. Prva pot bi torej pomenila povratek h kapitalizmu. Jasno je, da se za to pot sovjetski kmetje niso mogli odločiti. Odločili so se za združevanje majhnih, posamičnih kmečkih gospodarstev v veliko družbeno kmečko gospodarstvo s kolektivnim obdelovanjem, kjer je bilo možno uporabljati moderne stroje in druge agrotehnične pridobitve za nagel dvig kmečke proizvodnje. Samo ta pot je pomenila rešitev, samo ta pot je zagotavljala kmetu napredek in razvoj, ta pot ga je peljala iz bede in zaostalosti v lepše in boljše življenje.

Da so se kmetje začeli obračati v smer kolhozov, so mnogo pripomogli sovhozi — velika državna posestva s povprečno 2000 ha zemlje — in strojno traktorske postaje. Kmetje so hodili opazovat delo na sovhoze, kjer je bilo delo visoko mehanizirano, navdušili so se nad oranjem traktorjev, nad žetvijo kombajnov in nad delom drugih kmetijskih strojev. Tam so praktično videli, kje je pot iz njihovih težav, ko jim je doma manjkalo orodja, vprežne živine, ko so bili odvisni od kulakov. Spoznali so, da jih prav stroj more rešiti iz teh težav, in so se tako prostovoljno in vedno številneje odločili za novo pot.

Spravljanje slame na kolhozu »Ordžonikidze« v zaporoški oblasti.

Kolhozniško gibanje se je posebno okrepilo proti koncu leta 1929. To je bil začetek množičnega vstopanja kmetov v kolhoze. Vstopale niso le posamezne skupine kmetov, temveč cele vasi, okrajji, oblasti. Leta 1928 je znašala posejana površina kolhozov 1 milijon 390.000 ha, leta 1929 1.462.000 ha, leta 1930 pa že 15.000.000 ha. S tem je bila dana tudi materialna baza za likvidacijo kulakov kot razreda, ker so bili kolhozi vedno bolj zmogni da oskrbujejo trg z žitom. Če so leta 1927 kulaki pridelali 150 milijonov pudov blagovnega žita, sovhozi in kolhozi skupno pa le 35 milijonov pudov, pa so leta 1930 kolhozi in sovhozi pridelali že 400 milijonov pudov blagovnega žita.

Z likvidacijo kulakov kot razreda je bil likvidiran najštevilnejši razred na vasi. Seveda kulaki niso prostovoljno zapustili svojih pozicij. Sprva so nastopali proti kolhozniškemu gibanju z odkrito sovražnostjo, zažigali so kašče kolhoznikov in njihova žitna polja, iz zased so streljali najboljše kolhozničke, kmete so nagovarjali, da so klali živino, in podobno. Pozneje pa so spremenili svojo taktiko. Zaradi nebudnosti kolhoznikov so se kulaki vrnili v posamezne kolhoze, se tu kazali kot najboljši kolhoznički, v resnici pa so skušali znotraj razbijati kolhoze. Zastrupljali in hromili so konje; ker so se mnogokrat znali povzpeti do funkcionarjev, so z napačno organizacijo dela ubijali voljo dobrih kolhoznikov, žito ni bilo pravočasno požeto in je na polju gnilo, plačevanje je bilo nepravilno itd. Da bi diskreditirali kolhozniško gibanje, so ponekod pregovorili kmete, da so ustanovljali komune (komuna: oblika kolhoza, kjer je vse skupno) namesto artela, kar je še danes osnovna oblika kolhozov (artel — kolhoz, kjer so samo osnovna produkcijska sredstva skupna, to je zemlja, stroji, živina, hiša, perutnina, drobnica, nekaj glav živine pa je osebna last vsakega kolhoznička. Vsak ima tudi nekaj zemlje v osebno uživanje).

Kolhozi so imeli v začetku še druge težave. Manjkalo jim je računovodij, knjigovodij, upravnikov, niso imeli izkušenj, kako se obdelujejo velika posestva. Zato so bile v delu razne pomanjkljivosti. Delo so plačevali po številu družinskih članov, ne pa po delovnih dneh, zato kolhoznički niso bili zainteresirani na delu, na konje in stroje niso dovolj pazili, delovna disciplina je bila mnogokrat slaba.

Zaradi takega položaja je bilo nujno dati kolhozom pomoč, da bi se ti organizacijsko zboljšali in utrdili. Po

sklepu CK VKP-b so bili pri strojno-traktorskih postajah ustanovljeni politični oddelki, v katerih je delalo 17.000 partijskih delavcev. Ti oddelki so pomagali kolhozom, da so se utrdili v organizacijskem in gospodarskem pogledu, vzgajali so nove kolhozne kadre, dvignili politično raven kolhoznikom, pomagali kolhozom, da so se znebili sovražnih saboterskih elementov.

Kolhozništvo se je čim dalje bolj širilo. Leta 1931 je bilo v žitnih okrajih nad 80% kmečkih gospodarstev v kolhozih. Leta 1934 pa je bilo že 90% vse posejane površine obdelane od kolhozov. Tega leta je v sovjetskem kmetijstvu delal že 281.000 traktorjev in

32.000 kombajnov in je bila pomladanska setev opravljena 30 do 40 dni prej kot leta 1932.

Tovariš Stalin je mogel že leta 1935 na plenumu CK-ja med drugim poročati: »Kolhozni red je uničil siromaštvo, bedo na vasi — desetine milijonov revnih kmetov se je povzpelo v položaj ljudi z zagotovljeno eksistenco.« Na kongresu kolhoznikov-udarnikov pa je dejal, da če je bil prvi korak kolhozništva v tem, da so 20 milijonov siromašnih kmetov rešili bede in jih dvignili na raven srednjih kmetov, bo drugi korak v tem, da bodo kolhozi napravili vse kmete premožne.

Tudi ta drugi korak so kolhozi napravili. V drugi petletki se je v glavnem končala mehanizacija kmetijstva. Kapaciteta traktorskega parka se je povečala od 2% milijona konjskih sil v letu 1932 na 8 milijonov konjskih sil v letu 1937. Taka tehnična preureditev poljedelstva in uporaba napredne agrotehniko so imeli za posledico naglo naraščanje kmetijske proizvodnje. — Skupna kmetijska proizvodnja se je v drugi petletki povečala od 15,1 milijarde rubljev v letu 1932 na 20,1 milijarde rubljev v letu 1937. V primerjavi z letom 1913 je bilo stanje naslednje: proizvodnja žita se je povečala od 4 milijard 800 milijonov pudov v letu 1913 na 6 milijard 800 milijonov pudov v letu 1937. Proizvodnja bombaža od 44 milijonov pudov na 154 milijonov pudov, proizvodnja sladkorne pese od 645 milijonov pudov na 1 milijardo 511 milijonov pudov, proizvodnja oljnih kultur pa od 129 milijonov pudov na 306 milijonov pudov.

Zivljenjska sila kolhoznega reda se je izkazala posebno v domovinski vojni. Preskrbeti je bilo treba prebivalstvo in armado z živečem, industrijo pa s surovinami, čeprav je sovražnik zasedel Ukrajino, Don, Kuban in druge poljedelske pokrajine, čeprav je bilo treba za armado vzeti iz poljedelstva velik del traktorjev in kamionov in čeprav je za mobilizacijo odšlo mnogo moških na vojno. V prvi svetovni vojni se je skrčila površina obdelane polja samo v evropskem delu carske Rusije za več kot 10 milijonov ha, pridelale žita pa se je l. 1916 zmanjšal že za 28,5%. Zato je v Rusiji med prvo svetovno vojno po mestih nastopila velika lakota. V domovinski vojni lakote ni bilo. Ko so Nemci prodrli do Stalingrada, se je v zaledju površina obdelane zemlje povečala za 2 milijona ha. L. 1944 se je povečala površina obdelane zemlje v primeri z letom 1943 za 7 milijonov ha. Tako so kolhozi častno zvršili svojo nalogo med vojno. Ves čas je Sovjetska zveza črpala hrano iz lastnih zalog, še več, pomagala je prebivalstvu Poljske, Češkoslovaške, Jugoslavije in drugih evropskih dežel, osvobojenih izpod hitlerjevskega jarma.

Po vojni je bila postavljena pred kolhoze naloga čim hitreje obnoviti kmetijstva v predelih, ki so bili okupirani. Ta naloga se je začela že med domovinsko vojno. Kljub izredno težkim vojnim razmeram je šla obnova hitreje kot gre v kapitalističnih deželah. Površina obdelanega polja v 51. lah v mirnem času. L. 1945 je dosegla površina obdelanega polja v osvobojenih pokrajinah že 69% predvojne ravni. V letu 1944 se je povečalo število živine v osvobojenih pokrajinah: konj za 51%, goveje živine za 88%, drobnice za 37%, prašičev za 115%. Tudi v letu 1945 se je znatno povečalo število živine.

Tudi ta nagla obnova kmetijstva potrjuje življenjsko silo in sposobnost kolhoznega reda.

Seveda bo treba pri obnovi kmetijstva še velikih naporov. V petletnem

PROSTA PRODAJA TEKSTILIJ

Odredba o prosti prodaji bombaževinastih, volnenih in svilenih tkanin

Na podlagi 40. člena v zvezi z 20. členom, 1. odstavkom zakona o petletnem planu za razvoj narodnega gospodarstva Federativne ljudske republike Jugoslavije v letih 1947—1951 je vlada FLRJ izdala na predlog ministra za trgovino in preskrbo FLRJ naslednjo odredbo o prosti prodaji bombaževinastih, volnenih in svilenih tkanin.

1. Da bi se omogočila čim popolnejša ugoditev potreb po tekstilijah in glede na zaostanost povečanje proizvodnje bombaževinastih, volnenih in svilenih tkanin, se ob zajamčeni preskrbi puštuje v prosto prodajo bombaževinaste, volnene in svilene tkanine.

2. Gospodarski svet vlade FLRJ bo na podlagi odloka vlade FLRJ IV številka 136 z dne 3. aprila 1947 določil cene za posamezne bombaževinaste, volnene in svilene tkanine, ki so dane v prosto prodajo.

3. Zajamčena preskrba z bombaževinastimi, volnenimi in svilenimi tkaninami ostane nadalje po dosedanjih cenotnih cenah.

4. Minister za trgovino in preskrbo bo izdal podrobnejše predpise o nači-

nu prodaje bombaževinastih, volnenih in svilenih tkanin, ki pridejo v prosto prodajo.

5. Ta odredba stopi takoj v veljavo.

Način prodaje

Minister za trgovino in preskrbo FLRJ je na podlagi odredbe vlade FLRJ št. IV 5838 z dne 4. novembra 1947 o prosti prodaji bombaževinastih, volnenih in svilenih tkanin izdal naslednji odlok o načinu prodaje bombaževinastih, volnenih in svilenih tkanin, ki so puščene v prosto prodajo.

1. Bombaževinaste, volnene in svilene tkanine, ki so dane v prosto prodajo, bodo prodajali potrošnikom mestni in okrajni magazini, okrajne zahtudne zveze, delavsko-namješčenke potrošno-nakupne zadruge in kmetijske nakupno-prodajne zadruge.

Ti prodajalci bodo stopili takoj v stik z glavno direkcijo zvezne tekstilne industrije zaradi sklenitve pogodb o naročilu tkanin, ki so dane v prosto prodajo.

2. Pogodbe o kupo-prodaji omenjenih tkanin, ki so dane v prosto prodajo, bo sklepala o prodaji na debelo le glavna direkcija zvezne tekstilne industrije, in sicer z razdeljevalci, ki so omenjeni v tem odloku.

3. Ta odlok stopi takoj v veljavo.

Cene tekstilnega blaga v prosti prodaji

Gospodarski svet vlade FLRJ je izdal na podlagi 2. odstavka odloka vlade FLRJ IV št. 5837 z dne 4. novembra 1947 o prosti prodaji tekstilnih izdelkov in v zvezi z odlokom vlade FLRJ IV št. 36 z dne 15. aprila 1947 — odlok št. 3469 o cenah tekstilnih izdelkov v prosti prodaji.

1. Za tekstilne izdelke, ki jih prodajajo prosto trgovska podjetja in zadruge na podlagi odloka vlade FLRJ o prosti prodaji tekstilnih izdelkov, se določajo naslednje cene v nadrobni prodaji z veljavnostjo za vse ozemlje FLRJ

1. Ljudsko (»narodno«) nebeljeno platno, 65 cm široko	meter	110 din
2. Ljudsko beljeno platno, 80 cm široko	»	165 »
3. Kmečko surovo platno, 80 cm široko	»	215 »
4. Ljudsko platno »kabota«, 80 cm široko	»	125 »
5. Kreton za delavske srajce, 80 cm širok	»	170 »
6. Frenč za moške srajce, 80 cm širok	»	180 »
7. Cefir za srajce, kariran, 80 cm širok	»	225 »
8. Barhent, 80 cm širok	»	250 »
9. Flanela, pisana, 80 cm široka	»	185 »
10. Keper flanela, pisana, 80 cm široka	»	225 »
11. Ženski bombaževinasti robci	kos	50 »
12. Moški žepni robci 40 X 40 cm	»	70 »
13. Posteljno surovo platno, 155 cm široko	meter	510 »
14. Posteljno beljeno platno, 180 cm široko	»	150 »
15. Posteljni kanafas, kariran, 120 cm širok	»	250 »
16. Inlet, 80 cm širok	»	210 »
17. Bombaževinaste gladke odeje, 140 X 190 cm	kos	1125 »
18. Platno za ženske obleke, tiskovina, 70 cm široko	meter	250 »
19. Kord-zamet, tiskovina, 70 cm širok	»	400 »
20. Rute, 75 X 75 cm	kos	210 »
21. Kord-zamet, barvan, 70 cm širok	meter	520 »
22. Barvana podloga, 80 cm široka	»	165 »
23. Barvana podloga, 70 cm široka	»	160 »
24. Enobarvna žepovina, 80 cm široka	»	165 »
25. Navadni serž, 150 cm širok	»	150 »
26. Klot, mercerizirani, 140 cm širok	»	450 »
27. Klot »Bosna«, navadni, 150 cm širok	»	440 »
28. Klot, 130 cm širok	»	280 »
29. Rute, beljene, 44 X 100 cm	kos	140 »
30. Volnene tkanine za moške obleke, art. 261	meter	600 »
31. Volnene tkanine za moške obleke, art. 262	»	750 »
32. Volnene tkanine za moške obleke, art. 264	»	1000 »
33. Volnene tkanine za moške obleke, kamgarn, 140 cm šir.	»	1800 »
34. Volnene tkanine za ženske obleke, šir. 140 cm	»	450 »
35. Volnena tkanina za ženske površnike, 140 cm šir.	»	950 »
36. Volnena tkanina »hubertus«, 140 cm šir.	»	750 »
37. Volnena tkanina za moške zimske surknje, art. 283	»	1150 »
38. Volnena tkanina za moške zimske surknje, art. 284	»	1500 »
39. Volnena tkanina za moške zimske surknje, art. 285	»	1000 »
40. Volnena tkanina za ženske zimske plašče, art. 290	»	950 »
41. Volnena tkanina za ženske zimske plašče, art. 291	»	1000 »
42. Tkanina za ženske zimske plašče, šir. 140 cm	»	600 »

2. Za druge tekstilne izdelke, ki niso navedeni v tem odloku in ki so dani v prosto prodajo, bo določil cene gospodarski svet vlade FLRJ, zvezni urad za cene, in sicer v ustrežajočem razmerju z zgoraj navedenimi cenami.

3. Proizvodna podjetja bodo dovoljevala kupcem na zgorajne cene po 2,5% (dva in pol odstotka) po običajnih pogojih.

4. V gornje cene je vračunana tudi trošarina, ki jo pobirajo ljudski odbori. Če je trošarina določena po določenem odstotku prodajne cene, ne sme presegati zneska, ki se dobi po določeni stopnji na enotne cene.

5. Podrobne predpise glede finančnega poslovanja proizvajalcev tekstilnih izdelkov v zvezi s tem odlokom bo izdal finančni minister FLRJ.

6. Ta odlok stopi takoj v veljavo.

V Slovenijo smo dobili večje količine sladkorja

Pred nedavnim smo prinesli uredbo o prosti prodaji sladkorja, za katerega je bila določena cena 100 din za kilogram. V uredbi je bilo tudi določeno, da bodo ta sladkor prodajali okrajni in mestni magazini ter nabavno prodajne zadruge. Ta sladkor je sedaj prišel v Slovenijo in so danes že vsi okrajji dobili večje količine sladkorja. Kot smo se informirali, bo do nadaljnega tega sladkorja dovolj in ga bo vsak mogel kupiti. Nesmiselno je zato, da bi naši ljudje še nadalje kupovali sladkor od spekulativov po 150 din.

V tej zvezi bi še omenili, da je bil letos pridelale sladkorne pese precej obilen, naše tovarne pa so za letošnje sladkorno kampanjo povečale zmogljivost za 15 do 20%. Letos je tudi že začela s predelavo sladkorne pese na

novi zgrajena tovarna v Zupanji, ki je največja na Balkanu. Do 25. avgusta so naše sladkorne tovarne že predelale 32.456 vagonov sladkorne pese, torej že nekaj več, kakor je znašala celotna letna predelava pese pred vojno. Računajo, da bo letošnja proizvodnja sladkorja kakih 60% večja, kakor v povprečju zadnjih let pred vojno. To je zelo razveseljivo in nam kaže, da bo preskrba s tem važnim življenjskim artiklom zmeraj boljša, spekulanti, ki so doslej navijali cene, pa bodo zrnjeni s trga.

Poročilo o železniški prometni nezgodi

Ljubljana, 5. novembra. Glavna direkcija za eksploatacijo železnic v Ljubljani je izdala naslednje uradno obvestilo o prometni nezgodi 2. t. m. med postajama Litija in Kresnice:

Dne 2. novembra t. l. ob 20.38 je brzi vlak št. 506 iz Maribora na prometnišću v km 537.78 med postajama Litija in Kresnicami prevozil na »stoja« etoječi uvozni signal ter trčil z brzim tovornim vlakom št. 41, ki je privozil iz smeri Kresnic. Pri nezgodi se je iztirilo 11 vagonov brzega tovornega vlaka in poškodovana sta bila stroja obeh vlakov.

Človeških žrtev ni bilo, lahko so bili poškodovani ob nezgodi le trije železničarji. Redni promet je bil vzpostavljen dne 3. nov. ob 8.25. Proti krivcem je uveden kazenski postopek. (Tanjug).

Kmetje kolhoza »Nartan« v Kabardinski republiki (severni Kavkaz) čitajo med odmorom »Pravdo«, ki je nalepljena na časopisni deski sredi polja.

Krepitev in konsolidacija osnovnih odborov more imeti svojo materialno osnovo v tem, da se ljudskim odborom zaupajo važne gospodarske naloge.

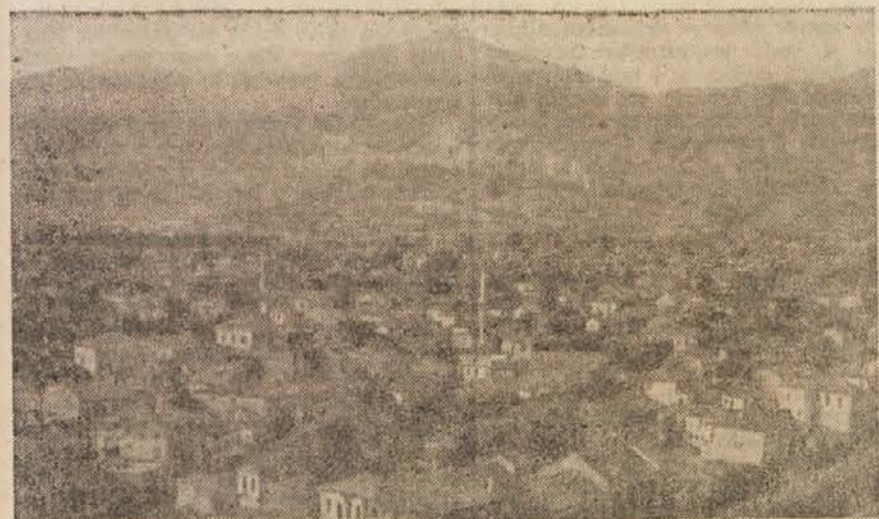
PISMO IZ MAKEDONIJE

Pelietka bo makedonske goličave zopet spremenila v gozdove

Najbolj bolna točka makedonskega gospodarstva je gozdarstvo. Turški gospodarji, stotisoči koz, hudourniki in nenaravno izkoriščanje so skoraj docela uničili makedonske gozdove. Če se pelietka od Skoplja preko Velesa do Prilepa, ali od Skoplja do Tetova, ali kamor koli po Makedoniji, vsepovsod so hribi večinoma goli in hudourniki so vanje zarezali globoka korita. Spomladi sicer hribi mnogokje ozelene, požene trava in majhno grmičevje, toda v maju, juniju in juliju

blizu danes, jih bodo v tem letu pobili eno tretjino. Z uničenjem so že pričeli. V zadnjih dneh oktobra je bilo na vseh trgih ogromno koz, kmetje so jih pripeljali iz planin cele črede. Nakupovalci iz Makedonije, Srbije in Bosne jih plačujejo po 16 din za kilogram.

Kozo bo na planinah zamenjala šarplaninska ovca, v nižinah pa ovčepoljska. Prav tako bodo na planinskih pašnikih povečali število goved, živino v nižinah pa bodo začeli krmili s krmilnimi rasti-

Bitolj. V ozadju golo, sivo hribovje, brez gozdov, le hudourniki so vanj zarezali globoka korita. Podobna so pogorja skoraj v vsej Makedoniji.

trava in grmičevje zgine — požrejo ga kôze — in hribi zopet posivijo. Sedaj v jeseni so ostali le še nizki, redki gozdovi, toda vsepovsod smo videli, da so se zatekle semkaj kôze, ki oberejo zadnje zelenje. Kjer koli pa so zelene veje previsoko, so grizle veje pri deblu toliko časa, da so jih odlomile, nato pa so jih obglodale na tleh. Le na mejah Ljudske republike Makedonije so lepi in visoki gozdovi, ki so bili do letos večinoma nedostopni. Toda teh je le 200.000 ha, 420.000 ha pa je nizkih gozdov, dočim je ostalo uničeno, oziroma čisto golo.

Doslej se ni v Makedoniji nihče brigal za gozdove. Turki so jih ponekod uničevali, da bi makedonski uporniki ne imeli v njih svojih skrivališč. Stara Jugoslavija se ni brigala zanje, temveč je gledala le na to, da bi čimbolj izkoristila makedonskega kmeta, da bi ga čimbolj obubožala iz njegove zemlje. Velebske hegemonistične vlade so hotele naseliti v Makedonijo čim več Srbov ter na ta način napraviti iz Makedonije Južno Srbijo, kakor so Makedonijo uradno tudi vedno imenovali.

Prav tako pa je malo skrbel za gozdove makedonski kmet. V svojem primitivnem gospodarstvu je sekal vse, kar mu je prišlo pod roko, kar je bilo najbližje njegovemu domu. Toda gozdov in dreves ni uporabljal samo za kurivo, temveč v največji meri je z njimi krmil živino. V Makedoniji so gozdovi doslej hranili 80% živine. Mnogo kmetov ima n. pr. samo pol hektara zemlje, toda ima več krav in volov. Ker kmet ni imel niti trave, ne sena in ne krmilnih rastlin, mu je za krmo služilo gozdno vejevje. Gozd je samo izkoriščal, pogozdovljal pa nikdar.

linami, s katerimi bo leta 1951 posajenih 50.000 ha, uredili bodo travnike in za zimo pripravljali seno. S tem bodo gozdi in drevesa okrog vasi očuvani.

S pogozdovanjem so pričeli letos spomladi. Zasadili so okrog 2.800.000 sadik, zlasti okrog naselbin in na najbolj ogroženih terenih. Seveda tega niso opravili plačani delavci. Vse to je bilo izvedeno s prostovoljnimi delom članov Ljudske fronte. Po vaseh so se na pogozdovanje pripravili s predavanji in praktičnimi vajami, tako da je šlo delo hitro od rok in da so bile sadike pravilno zasajene. Kmete so zainteresirali za gozdove. Vsi so bili poučeni, čemu pogozdujejo, kdo bo imel od tega koristi, in tako se bo našel le redko kdo, ki bo uničeval drevesa, ki jih je sam zasadil.

Sedaj v jeseni pa bodo posadili s prostovoljnimi delom 7.500.000 sadik. Ponekod bodo napravili po sto metrov široke in več kilometrov dolge zaščitne pasove.

Les bodo odslej črpali iz visokih borovih in bukovih gozdov, ki so bili doslej nedostopni. Letos pa so zgradili 70 km gozdnih poti, s tem odprli te gozdove in jih napravili dostopne kamionom in vozovom. Drugo leto pa bodo poti še podaljšali do prav vseh, tudi najoddaljenjših gozdov.

Industrija prav sedaj v jeseni zamenjuje drva s premogom, prav tako je bil sedaj dodeljen gospodinjstvom lignit, dočim so dobili drva samo za podžig. Ljudje, ki bodo sedaj prvič kurili s premogom, niso zadovoljni in pravijo, da ta »novotarija« pri njih ne bo uspeła. Drugo leto bodo gotovo drugega mnenja. V zvezi s to spremembo v kurjavi pa bodo polagoma zginjali z ulic osliči, ki bodo polagoma zginjali z ulic osliči, ki

Šiptarski deček je prignal na trg oslička, otovorjenega z vejevjem in debelci mladega drevja, ki ga je nasekal v bližini svojega doma.

Čeprav ima Makedonija velike zaloge premoga, je vendar vsa makedonska industrija, ki je bila sicer majhna, uporabljala les za kurivo. Prav tako so mesta za kurivo uporabljala samo drva. Industrija je požrla vsako leto 180.000 m³ lesa, poleg tega pa so kalorične električne centrale, kot n. pr. v Skoplju, Bitolju, Strumici itd. uporabljale les kot pogonsko sredstvo.

Ker na makedonskih hribovih ni dreva, odnasa vsak močnejši dež zemljo, vali v doline prst in kamenje, hudourniki so napadli in razjedli že eno desetino geografske površine Makedonije.

Svoboda in pelletni plan pa sta napravila v makedonskem gozdarstvu odločen preobrat: golo makedonsko hribovje bodo postopoma pogozdili, gozdove pa naravno izkoriščali. Izdelali so natančne načrte, ki jih bodo že v prvi pelietki izvedli.

Najostrejši boj je Makedonija napovedala kôzi — sovražniku makedonskih gozdov št. 1. Od 760.000, kot jih ima pri-

Ob krstni predstavi Levstik-Kreftovega „Tugomera“

I.

V soboto 25. oktobra je dramsko Narodno gledališče v Ljubljani kot uvod v novo sezono dalo krstno predstavo Levstik-Kreftove tragedije »Tugomera«. S tem je manifestativno počastilo 70 letnico — čeprav s enoletno zamudo — izida Levstikovega »Tugomera«. Prepesnitev in dopolnila, ki jih je vnesel Bratko Kreft v Levstikovo delo, poglobljajo ponekod in razgiblajo dramatičnost in tragičnost celotne tragedije in ji dajejo idejno jasnejša tolmačenja v nekaterih periferno oblikovanih situacijah in osebah Levstikove tragedije. In prav v tem je Kreftova glavna zasluga, da je nekatero situacije in osebe postavil v ospredje, jih napravil za gibalno silo dramatičnega dogajanja, n. pr. Tugomerova misel na krono; Bojanovo podrejanje Tugomerovim velikim smotrom; Griпова osebna prizadetost pri odločitvi, s kom naj gre; posebna usoda Grozdane itd. Brez dvoma njegova najbolj uspela predelava je izoblikovanje Tugomerove misli na krvno v zavestno idejno-politično zamisel: tako je Tugomerova tragičnost samo narasla in je dobila tudi svojo dialektično zgodovinsko gibalno prepričevalnost.

Dvoje je predvsem značilno za Kreftovo dramaturško izoblikovanje »Tugomera« na gledaliških deskah: da se je zavestno držal »romantično-shakespeareanske dramatik«, kot pravi sam, in da je prav zato z njo združil izredno scenično gibljivost prizorišč, ki so na zunaj in na znotraj povezana s strnjeno igro z dramatično doslednostjo sledečih si prizorov. Masivni gibalni okvir scenarija, ki ga predstavljajo med seboj povezana bruna, ostane; posamezne situacije in prizore pa menja z zares presenetljivo preprostimi sredstvi malih kulinskih sprememb, predvsem pa s kombinacijo zastorov in zagrinjal. Svetlobni efekti kajpak pomagajo ustvarjati scenično atmosfero z večjim ali manjšim uspehom. Vsa sredstva podpirajo njegovo zamisel: razbiti okorelost nekdanjega klasicističnega odra, katerega zakonitosti se je podrejal sicer strogi Levstikov duh, in Levstikovemu vsebinsko močnemu delu dati čim večjo psihološko in dramatično razgibanost, v čemer je Kreft brez dvoma uspel. Toda ko o svojih teatarskih prijemih trdi, da jim je kot pravil služil Shakespeareov angleški in Lope de Vega španski oger, je to res le do neke mere; njegovim teatarskim prijemom je kumoval tudi moderni oder s svojo filozofično enostavnostjo realistično zasnovanih scenarijev. Tako je Kreft pokazal, kak prepoved je napravilo skozi zadnja desetletja naše gledališče v svoji najbolj dinamični obliki. S tem pa seveda ni izrečena zadnja beseda o slovenski dramski tehniki za sedanji čas in dobo.

V Kreftovi uprizoritvi prepesnjeneja Levstikovega »Tugomera« je uveljavilo v močni meri tudi svojstveno načelo klasične igralske tehnike, ki jo je vzgojilo naše Narodno gledališče ob velikem mojstru Shakespeareju in ki je tj igralski tehniki dalo značaj dovršene, časovno pogojene šole. Ljubljanska drama je prav v Shakespeareju in Krleževih dramah dokazala, da ima v tem žanru igranja svoje velike igrance. Tudi Kreft je oslonil stil igranja v »Tugomeru« na to preizkušeno osnovo, hote atj nehot, in je na njej — zmagal. Levstikov baladni jezik, ki ga s pravico poudarjata dr. Koblar in Kreft, zahteva od igralca »lep smisel in jasen govor« (dr. Kreft Bratko. Nekaj bežnih opomb. Gledališki list str. 14.) Jaz pa bi dejal še tudi »baladnost govornega jezika, ki ne prenese nikjer besede lahkotnosti, čemur niso dorasli vsi igralci v »Tugomeru«. Tu se je pokazal starega preizkušenega mojstra prav Levcar v škofu Hildebertu.

Levstik-Kreftova tragedija »Tugomera« je drama več oseb, množice, naroda. V Kreftovem odskem okvirju, s prostornim občutjem in širjenjem, s kombiniranjem osvetljave, je Kreft klasično Levstikovo tragedijo poživil in posamezne osebe razrezal do shakespeareanskega koncepta vojskujočih ljudi, ko se nasprotja tarejo

in prelivajo v dramatičnem gibanju do končne tragedije. Shakespeareo klasični način napovedi, reševanja novih zapletov in razpletov je uporabil tudi Kreft v monologih akterjev; Kreft se je v tem pokazal mojstra pri Gripu, Tugomeru, Stitignevu in Grozdani. Dramatične sile teh monologov nista povsem izžepala niti Grozdana (Vida Juvanova) niti Tugomera (Slavko Jan), v največji meri pa jo je Spitičev (Maks Furijan).

Izredno važen element te tragedije je množica, ki nastopa ponovno in večkrat daje nosilno silo dramatični igri glavnih oseb. Premiera je pokazala, da zbor stativov in deloma igralci velmož in vojevodji Slovencev kot množica niso bili še enakovredni element ostalega igralskega aktiva, čeprav se je režiser prav dobro zavedal njihove pomembnosti za igralsko in umetniško enotno izvedbo igre. Najbolj je motila uglašenost igre scena, ko se slovenski starešini zbirajo po Geronovi izdaji na odpor; to uglašenost motita predvsem oba sprejda nameščena ozka izhoda, ki ne dopuščata pravilne razporedbe večjega števila igralcev. Znatno so se množične scene izboljšale že pri reprizi, kar dokazuje, da je premiera šepala še na ostankih generalke. Pretirana enakomernost vzklikov prodirajočih starešin ni dovolj nakazala razsrjenosti in gnevno obupne hrabrosti starešin.

II.

Igra posameznih igralcev se je že zaradi naslonitve Levstika samega na vzornika Shakespeareja morala gibati v mejah romantične shakespeareanske dramatik, požahnjene z ljubljansko gledališko tradicijo, ki ji je Kreft prilival svežega duha. Romantične poteze imajo Gripo, Grozdana, Bojan in Spitičev. Kreft jih je domala vse povezal kot izredno važen del dramatičnega vzvišja tragedije je shakespearekim duhom velikih in mračnih strasti. Igralsko je to največkrat doživel Spitičev Maks Furijana, ki je zelo dobro povezal svojo posebno usodo grbavega, strastnega nakaža, bistrega duha med slovenskimi velmožni s karakternostjo posebne politične vloge, ki jo igra. Ta slovenski Terzij, poln strupene posmehljivosti, je v Furijanu našel pravega oblikovalca; dostojno je izražal v vseh odtenkih svoje zamračene duševnosti. Tisto politično vsedilno Levstikovega časa — zakaj Levstik oblikuje v svoji tragediji z veliko erudicijo predvsem politično-družbeno podobo svojega časa — ki je bila v mnogih slovenskih političnih glavah spoznala polom slovenske oficijelne politike spritjo leta 1868 in 1870, a je s pesimistično ironijo pomagala še globlje potiskati narodni voz v politiko osebnega koristilstva in frakcionarstva. Ne dovolj prepričevalna sta bila Bojan Demetra Bitena in Grozdane Vide Juvanove. Res je, Grozdani so karakteristične osebe — črte bolj skopo odmerjene, toda zato zahtevajo več od igralca. Vida Juvanova je do kraja izžepala igralske možnosti v prizorih z Griпом, premo pa v prizorih z Bojanom. Bila je tu premo dekle velike požrtvovalne in strastno vabeče ljubezni, s istočasno izredno premočrno neupogljivo voljo. Kreaicija Grozdaninega lika je tem bolj pomembna in zahteva tem večjo igralsko vsebino, ker je ona dejansko vzmet, ki sproži tragično gibanje igre in tragično dejavnost več oseb. Bojan Demetra Bitena v celoti ni še dorasel onim prelomom, ki se jim Bojan sam pokorava zaradi podreditve lastne volje Tugomerovim ciljem. Zato izgleda proti Grozdaninemu liku z veliko in ponosno ljubeznijo nekam medel in nedokončan, včasih že malce sladkoben. Igralsko zelo učinkovito enostaven in jasen je lik slovenskega svečeniškega zastopnika krščanstva, Zovoli, ki ga je ustvaril Branko Miklavc. Dogradil je notranji gorečnost in asketičnosti srednjeveškega propovednika ustrezen lik, ki te povsem zadovoljuje.

Slavko Jan igra Tugomera, osrednjo postavu tragedije. Tugomera je predvsem lik politične osebnosti, privatna stran njegove osebe stopa vsekoli v ozadje. Zahteva igralca velike oblikovalne sposobnosti, kajti vloga znatno sloni na besedni prepričevalni sili govorov in monologov. V vseh položajih se ta prvina njegove vloge ponavlja z novo vsebinsko platjo. V celoti je Slavko Jan tej vlogi kos, čeprav ne povsod z enakim uspehom. Višek ustvarjalne sile in močno prepričevalnost doseže v drugem dejanju, ko pridobiva svoje rojake za svoj politični načrt. Najmanj posređen se mi zdi v petem dejanju: v načinu, kako izroča pred smrtjo v vizionarnem vzponu poslednjih telesnih sil, poslednje izročilo svojemu narodu. Zaostaja za težo besed in je tudi skoraj hripavo zbruhani glas ne more zajeti, ne more izbrnati. Njegovo ženo Zorislava je igrala Mira Danilova s tako prepričevalnostjo, da je dala enega izmed najbolj živih likov tragedije. Dosegla je to brez vsake nepotrebne teatralnosti in tako izoblikovala človeško povsem pristen ženski lik.

Čeprav je Zorislava prav za prav le spremljajoča senca Tugomerove poti.

Svojevrsno velika in reprezentativna protigrlica v celi tragediji, čeprav se nikoli neposredno ne srečata, sta si stara Vrza in škof Hildebert. Obe vloge sta dobili svoja močna oblikovalca v Janezu Levcarju in Mariji Veri. V širokih ali smiselno izdelanih potezah, s hladno izžarevajočo silo mržnje, kjer to zahteva smisel besedila, kleše Levcar svojo škofa in podčrtava njegovo politično mislo, ki jo narekuje brezobzirno postavljeni cilj iznad vseh osebnih nagujenj. Njemu enakovredni oblikovalec je Marija Vera: trda do zlovesčnosti, polna globoke mržnje do Frankov. Zato je njen jezik suhooster, njene kretnje skope. Njena temnoprežeta notranost se vulkanu podobna sprosti ob narodni nesreči in mrtvem Tugomeru. V drugem okvirju, morda neposredno po Tugomerovi smrti in ob prodiranju Frankov v Branibor, bi njena kletev in proročanstvo pridobilo na silovitosti prizora. Kajti čemu prav za prav je potrebno, da verolomni Geron hodi posebej izkazovat čast že padlim slovenskim junakom?

Od večjih vlog imajo svojstven karakter še vloge Gerona, frankovskega polabskega kneza in njegovega političnega agenta med Sloveni, naseljenca Gripa, med slovenskimi vojevodji pa Mestislav. Gerona je igral Janez Cesar tako, da je podčrtaval po smislu vloge njegov vladarsko-vojaški značaj. Cesarjeva igra je ustvarjala občutek, da mu vloga povsem ne »lež« in da ni bila izdelana do kraja. Končno: karakter Gerona, ki se trka na vojaško čast in istočasno volunsko spletkari med Sloveni, ni niti psihološko dognan. Nasprotno pa je Gripo osvetlil dovolj z vseh strani in njegova spletkarja med Sloveni dovedena do logičnega zaključka. V njegovem odnosu do Grozdane je dovolj človeških, čeprav odurnih potez, ki dajo igralcu mnogo možnosti izdelati njegov lik z veliko človeško pristnostjo. Edvard Gregorin je svojo vlogo igral uspešno, čeprav mestoma ne zadovoljivo: značaj pretkanega spletkarja, ki snuje svoje je maščevanje, je tu in tam kar preveč zabrisal z retorično pozjo. Prav simpatičen pa je bil knez Mestislav v igri Pavla Koviča: jasen, preprost in odločen ter moder, v kretnjah in besedah je v resnici predstavljal slovenskega plemenskega plemiča, ki se zaveda nevarnosti frankovske spletkarske visoke diplomacije.

Ostale manjše vloge so bile bolj ali manj zadovoljivo zasledene, med njimi so se odlikovale s svojo bolj izdelano igro Isteklošem Draga Zupana, Lastun Bojana Pečka in Krjadnik Neca Simončiča. Ni zadovoljeval niti Batog Lojza Drenovca, niti Radulf — Geronov doglavnik v igri Stanež Česnika, kar tem bolj moti, ker sta njuni vloge vidnejši. Glasbeni vožki Rada Simončiča so odgovarjali namenu, niso pa bozvečaj zadovoljevali kostumi gledališke krojačnice. Slamnaty plašč starev pa so učinkovali preveč v stilu rokokojskih predstav v blaženi primitivnosti.

V Kreftovi predelavi in režiji prerajeno Levstikovo delo pomeni po obeh plateh pozitiven korak naprej, režijsko posebej že lep uspeh. Kreft je spet dokazal, da je povsem dorasel zgodovinski drami in da ima dovolj umetniškega sozvočja sposobnosti in tvorne fantazije za tako odgovorno delo, kakor je prepesnitev zgodovinske tragedije, ki jo je napisal človek Levstikovega kova. Njegovo delo ostane vsekakor kot pozitiven literarni, dramaturški in odskri dokument, nimno katerega ne bo zlahka mogel dramaturg bodočnosti, ki se bo še ustavljal ob naši prvi dramski literarni preteklosti, porojeni iz danih časovnih družbenopolitičnih pogojev.

Fr. Onič.

»NOVI SVET« št. 7

Nova, sedma številka revije »Novi svet« prinaša uvodni članek Juša Kozaka »V noči med 15. in 16. septembrom 1947«, ki je posvečen zgodovinskemu dogodku — priključitvi Primorske k ostalenu našemu ozemlju. »Atentat v sončnem mestu Carreggio« je naslovil Vitomil Zupan svojo črtico, kjer nam opisuje življenje v italijanskem taborišču, pobeg ob kapitulaciji Italije v partizanske vrste, ter uspel napad na eno od vodilnih fašističnih osebnosti, kar mu pridobi splošno zaupanje. Sledijo pesmi Ade Škerlove: Iz cikla »Senca v srcu«. Iz cikla »Stanki« beremo dalje od Ignaca Koprivca »Tajni sestaneke«, črtico, ki zajema iz povojnega življenja naših želanjev ter njihovo osamosvojitve od vsakih močtev, ko ustanove zadrugo. Ivo Minatti je pripisal dve novi pesmi: »Teško mi je« in »Stara pesem«. »Albanske študije« M. Mušiča nas seznanjajo s krvavo zgodovino Albanije, ki se je vse do nedavna razvijala pod pritiskom tujih in domačih izkoriščevalcev, ter orisom njene materialne kulture, ekonomske baze, odločilne za njen nadaljnji razvoj. Jože Smit je zastopn s pesmijo »Iz pisma tovarišu Guzeju«, sledi mu pesem Lojzeta Krakarja »Nasip« z mladinske proze. Juša Kozaka »Agrarna reforma — maska« je popis življenja dolenskega vasi za časa sovražne okupacije. Študija Maksa Snuderja »Materialno kazensko pravo v narodno-osvobodilni vojni Slovenije« nam na poljuden način, z vso potrebno argumentacijo prikazuje rast kazenske prava v zvezi z vsem ustalim dogajanjem v narodno-osvobodilnem gibanju. »Kurcent na zapadu« je šal naslov Jože Brejc svojim vtisom iz kulturnega življenja Francije. Vodi nas na občni zbor Narodnega odbora francoskih pisateljev, seznanj nas s portugalskim filozofom, oriše položaj v Španiji, končno pa nas povede na obisk h gospe Roman Rolland, kjer zremo marsikaj zanimivega iz življenja slavnega pisatelja.

INICIATIVNI ODBOR ZVEZE BORCEV LJUBLJANA-OKOLICA

obvešča svoje zrtve fašističnega terorja in domačih izdajalcev, ki leže pri Sv. Urhu, da se bo vršil prenos njihovih zemljskih ostankov v nedeljo 9. novembra ob 15. uri.

Prav tako vabi vse, ki jim je drag spomin zrtve za svobodo, da se udeležijo komemoracije, ki bo v zvezi s prekopom.

Za avtobusno zvezo iz Ljubljane v Dobrunje je poskrbljeno. Putnikovi avtobusi bodo vozili od 10. ure naprej ves dan izpred nebotičnika.

INICIATIVNI ODBOR ZVEZE BORCEV LJUBLJANA-OKOLICA

Nepremagljivo kitajsko ljudstvo

(Uvodnik, ki ga prinaša »Borba« v današnji številki)

Pred drugo svetovno vojno sta si kitajsko tržišče na splošno delili Velika Britanija, ki je imela 36,7% skupnega investiranega tujega kapitala na Kitajskem, in Japonska, katere investicije so znašale 55,1%. Združene države Amerike so pa imele po podatkih iz skupnih 1937 le 6,1% invest. Po vojni je premagana Japonska izgubila pozicije, ZDA so pa povsem izrinile svojega britanskega konkurenta. Trgovska pogodba med Cankajškom in Združenimi državami Amerike je potisnila Kitajsko v popolno ameriško odvisnost. Kanadski univerzitetni profesor James Endikote, ki je bival na Kitajskem 20 let, je dejal, da pogodba po mnenju vseh Kitajcev vsebuje iste zahteve, ki jih je leta 1935 postavila Japonska in zaradi katerih je prišlo do kitajsko-japonske vojne.

Ameriški monopolisti gledajo v Kitajski predvsem ogromno tržišče za svoj kapital in presežek proizvodov, bazo za uresničanje svojih ekspanzionističnih smotrov. Izmed 19 milijard dolarjev, ki so jih Združene države Amerike investirale v tujino, odpade nad četrtino na Kitajsko. To prira, kakšen pomen pripisujejo imperialistični krogi v ZDA ekonomskemu in političnemu zasluživanju Kitajske, ki ga skušajo doseči s posojili in z dajanjem »pomoči«.

Dva ameriška generala, posebna Trumanova odposlanca, George Marshall in Wedemayer, sta prekrizarila Kuomintangovo Kitajsko, da bi na samem kraju proučila, kako bi ZDA mogle najlaže zaslužiti Kitajsko. Wedemayer je predlagal Trumanu, naj v okviru »pomoči« investira ameriški kapital v kitajsko industrijo, neki vplivni ameriški funkcionar je, pa po poročilu »United Press« izjavil, da je po vztrajnih Cankajškovih prošnjah komanda ameriške vojske začela vezati oborožene Kuomintangove čete za borbo proti komunistom. Tako so ameriški imperialisti vzeli odkrito v roke organizacijo bratormorne borbe proti ljudski armadi in vsemu kitajskemu ljudstvu.

S posebnima odposlancema ZDA so prišli v Cankajškovo Kitajsko tudi politični, ekonomski in finančni inštruktorji. Uresničevali bodo načrt, po katerem bi naj ameriški kapital »posodil« Kuomintangu 1,5 do 2 milijardi dolarjev, ameriški vojaški strokovnjaki bi pa opremili in izvežali še 20 Kuomintangovih divizij (razen 100 divizij, ki jih že oborožujejo in vežbajo) ter vodili delo Cankajškovega generalnega štaba — vse to seveda pod pogojem, da »pomoč«, uporabo kredita, materiala in orožja kontrolirajo ZDA, Kitajska pa se mora odpovedati v korist ZDA svoje neodvisnosti ter izročiti baze, med njimi Daibe in Kelung na Formozu, Cingtau, Cengu, Siam in Uranci. Kakor poroča list demokratske lige »Nan čian jitaop«, določa Wedemayerjev načrt »modernizacijo« vseh kitajskih pristanišč južno od Formoze, to se pravi, usposobitev teh pristanišč za pomorske in letalske operacije, zgraditev strateških cest in železnic v južni Kitajski.

Ameriški imperialisti ne omejujejo svojih načrtov na Daljnem Vzhodu le na Kitajsko. Začeli so govoriti tudi o posojilu Japonski (400 do 600 milijonov dolarjev), ki bi tako postala, kakor piše list »Economist«, njihov pomožni koncent.

Ameriški imperialisti bodo plasirali na kitajskem tržišču izdelke japonske industrije, ki si jo zaslužujejo s svojimi investicijami. Kitajska industrija bo izgubila tako svoje lastno tržišče. Združene države Amerike so zahtevale, naj Cankajšek vzpostavi trgovske zveze z Japonsko in vskladi svojo politiko do Japonske — ne z interesi kitajskega ljudstva, ampak politiko ZDA. Wedemayer je n. pr. predložil Cankajškovo, naj bi »nacionaliziral« zlato, t. j., da bi ga za ameriške dolžarje, ki jih je prejel, prisilno odkupil. Tako bi kitajsko zlato postalo last bogatih ameriških upnikov.

Ameriško prodiranje na Kitajsko spremlja seveda tudi kampanja v monopolističnem tisku. »New York Post« piše odkrito: Brez ogromne ameriške pomoči, z vojaškimi pošiljkami vred, bi nacionalisti izgubili večji del Kitajske. Kuomintang bi lahko ponovno zavojel izgubljene pokrajine samo, če bi ZDA izvežale in oborožile nove armade.

Ameriška pomoč kitajski reakciji je prinesla ljudstvu največje nesreče. V Cankajškovi Kitajski vlada lakota. Podkupljivi državni aparat je požrl vse UNRRA-ine pošiljke, bombaž, živež in sanitetne potrebščine. Samo v Sanghaju umira na dan od lakote 2000 ljudi, pogosto pa tudi več.

Leta 1944 je pomrlo od lakote 3 milijone Kuomintangovih vojakov. Po podatkih Sanghajske mestne uprave so se življenjske potrebščine podražile za 23.000 do 40.000%. Medtem ko prihaja v državno blaginjo na dan 19 milijard kitajskih dolarjev, porabi Cankajškova vlada dnevno 50 milijard. Gospodarsko življenje je zastalo za 60%. Vojska tako imenovane centralne vlade neusmiljeno pobija ljudstvo, ki se upira spritni takšnih razmer. V Sanghaju je prišlo na črno listo 60.000 ljudi. Cankajškova vlada hkrati uporablja Japonsce za vezbanje svojih čet. Bivši japonski komandant na Kitajskem, vojni zločinec general Okamura, se svobodno sprehaja po Nankingu kot šef »Urada za zvezo in pomoč Japoncem«.

Na drugi strani se utrjujejo demokratske pridobitve ljudstva osvobodene Kitajske. Proizvodnja neprestano narašča. Ljudstvo, ki je prevzelo oblast v svoje roke, je razdelilo doslej nad

8,5 milijona ha zemlje. Demokratski blok na čelu s Komunistično partijo, v katerem so zastopane liberalno demokratska stranka, progresivno krilo Kuomitanga in druge napredne sile ter organizacije, uživa največjo podporo ljudstva. V tej podpori je glavna sila ljudsko-demokratske armade, njena nepremagljivost.

Glavna ovira, ki je preprečila uresničenje načrtov amer. zavojalcev v borbi proti svobodi in neodvisnosti kitajskega ljudstva so prevzeli domači vazali ZDA iz Kuomitanga, na čelu s Cankajškom. Pripravljeni so žrtvovati neodvisnost dežele za varljive izgledne na dolarske profite. Ameriški imperialisti so našli v teh domačih zasluževalcih Kitajske orožje za uresničevanje svojih načrtov o ameriškem gospodarstvu.

Reakcionarne Kuomintangove klike so začele borbo proti kitajskemu ljudstvu že pred 20. leti aprila leta 1927. Kuomintang je dejansko nadaljeval desetletno državljansko vojno tudi med protijaponsko vojno. Glavno breme te vojne so nosile na svojih ramenih kitajske demokratske sile in njihova ljudska armada, ki jo je vodila Komunistična partija. Cankajškov Kuomintang se je med vojno proti Japonski držal kapitulantsko. Reakcionarne Kuomintangove oblasti so si na vse pretege prizadevale, da bi zavrele osvobodilno borbo kitajskega naroda in zasedle kitajskim partizanom nož v hrbet. V ta namen jih niso le divje napadale, ampak so izdajale tudi proglašale, naj bi se njihova vojska izogibala slehernega spopada z Japonci. Vse Cankajškovo vojskovanje v tistem času je bilo dejansko omejeno le na poizkuse zadušiti osvobodilno borbo. Cankajšek si je prizadeval, da bi se demokratske sile izčrpale v protijaponski vojni, tako da bi laže vsilil svojo oblast ljudstvu. To se pa ni uresničilo. Osvobodena Kitajska je izšla iz vojne okrepljena in prekaljena.

Tik po končani vojni z Japonsko, ob koncu leta 1945, je Cankajšek ponovno začel odkrito borbo proti Svobodni Kitajski. Za to protijudsko vojno, ki so jo začele štiri družine največjih kitajskih kapitalistov (med katerimi je prvi Cankajšek), so nudile popolno podporo in izpodbudo ZDA. Cankajšek je s pomočjo Američanov premestil 200.000 svojih vojakov v Mandžurijo in začel novo poglavje bratormorne borbe. Toda Cankajškova vlada je zaradi neuspehov in pod pritiskom ljudstva, pristala na premirje. Da bi pa odvrgla pozornost od svojih vojaških priprav, je zavlačeval pogajanja s Komunistično partijo. Dejansko ji je bilo le za odih in pripravljala se je na nov pohod proti demokraciji. Ameriški »posredniki« so imeli glavno besedo pri teh sleparskih poizkusih.

S pomočjo ameriških imperialistov je Cankajšek mobiliziral novih 220 brigad, verolomno prekršil premirje ter napadal osvobodeno kitajsko ozemlje; zasedel je velike površine dežele in se ni izogibal nobenih zločinskih ukrepov, na primer izpustil je čez bregevo Rumeno reko, ki je poplavila naselja z več milijoni ljudi. Toda kitajsko ljudstvo, ki je ojeklenelo v dolgoletnih borbah proti japonskim napadalcem in domačim sovražnikom demokracije, je hitro odgovorilo na napad. Ob koncu februarja je izbruhnila vestja na Formozu. Maja je ljudska demokratska armada zasedla celo vrsto mest v pokrajinah Honan, Shenai, Hopej, Jenan, Džehol in južno Mandžurijo; uspešne so bile njene osvobodilne akcije na progi Tjencin—Mugden ter je osvobodila tri četrtine južnomandžurske proge (Mugden—Cankun), 90 odstotkov področij, ki jih je zasedal Kuomintang vzhodno od te proge. Med nadaljevanjem ofenzive je ljudsko demokratska armada samo julija in avgusta letos uničila 114 Cankajškovih brigad in prodrla čez reko Jankcejkang proti Nankingu.

Osvobodilna ofenziva kitajskega ljudstva je bila zelo plodovita. Od dobrih 100.000 kvadr. kilom. mandžurskega ozemlja je Cankajšek odbržal samo 700 kvadr. kilom. V drugih delih dežele so bile osvobodene številne pokrajine. Borbe se razvijajo na ozemlju, ki zavzema nad polovico Kitajske. Cankajškove čete so v centralni Kitajski, ki je Kuomintangova ekonomska baza, pod udarci ljudske demokratske armade. V zadnjih 15 mesecih so oborožene sile svobodne Kitajske uničile nad polovico Kuomintangovih čet.

Junaško kitajsko ljudstvo, ki je strnjeno v demokratskem bloku in ki ga vodi njegova Komunistična partija, je dokazalo s svojo 20letno borbo, da ni sile, ki bi ga mogla uničiti. Niso ga zlomile Cankajškove bratormorne armade in ne horde japonskih militaristov. Najnovejše velike zmage osvobodilne armade kažejo, da ga ne more zdaj zlomiti tudi Cankajšek, pa najsi prejema kakršno koli pomoč od ameriških zasluževalcev, zato, ker je kitajsko ljudstvo prekaljeno, zavedno in enotno — nepremagljivo.

Kratke zunanepolitične vesti

DUNAJ. — Predstavniki svobodne avstrijske mladine so obiskali sovjetskega visokega komisarja za Avstrijo, generala Kurasova, in mu čestitali k 30. obletnici Velike oktobrske revolucije. Predstavniki so ob tej priliki naglasili hvalnost demokratske mladine Avstrije do Sovjetske zveze in njene armade, ki sta osvobodili njihove države od fašizma.

DUNAJ. — Na zahtevo češkoslovaške vlade je bil v Avstriji aretiran Mihael Loschik, avstrijski državljani, sodelavec

Rumunsko ljudstvo zahteva najstrožjo kazen za zarotnike, bandite in vohune

Razprava proti Maniju in ostalim obtožencem je dokazala, da so z angloameriško pomočjo pripravljali državni udar v korist imperialističnih sil

Bukarešta, 5. nov. (Tanjug). V zaključni besedi obtožbe na sodni razpravi proti nacionalcaranističnim zarotnikom je drugi državni tožilec Konstantin Stanciu v svojem dokumentiranem govoru navedel izpovedbe obtožencev in prič, pa tudi pestro vohunsko delavnost nacionalcaranistov, ki so, po izrecnih ukazih Manija, kradli najbolj zaupne listine za svoje angloameriške poslodajalce.

Tožilec je posebno naglasil, da je skušal obtoženi Maniu sporazumno s svojimi angloameriški pokrovitelji svoje vidne sodelavce Jona Mihalacea, Penesca Nikolaja, Ilie Lazarja in druge poslati v inozemstvo, kjer bi se morali pridružiti tako imenovani »mednarodni kmečki zvezi« — izdajalcem Mačku, Gavriloviču, Gemetu, Ekhartu in drugim, ki služijo ameriški Beli hiši.

Državni tožilec, ki je v imenu rumunškega naroda zahteval strogo kazen za obtožence, je zaključil svoj govor z besedami:

»Maniu je sodeloval z angloameriški misijami proti ustavi demokratske ureditve v državi, zahteval tujo intervencijo in vodil je onemogočeno kampanjo proti Sovjetski zvezi. Na Churchillov govor v Fultonu je bil poslan poziv vsem reakcionarim silam, naj ustanovijo fronto proti Sovjetski zvezi. Maniu je tudi dal tale komentar: »Z zanimanjem sem poslušal sijajen govor »starega torijevca« in se tudi strinjam z ustanovitvijo združenih držav Evrope t. j. z antisovjetskim blokom.« Tako se je Maniueva vojna politika opirala na propagiranje nove imperialistične vojne.

Državni tožilec Giorgescu Aleksandru je naštel v zaključni besedi rezultate sodne obravnave za vsakega obtoženca posamično.

Tožilec Giorgescu je poudaril, da je obtoženi Maniu od maja 1945 do svoje aretacije v juliju 1947 organiziral in vodil zaroto proti državi, se opiral na imperialistične kroge ZDA in Velike Britanije in pripravljali državni udar v Rumuniji.

Obravnava je pokazala, da se je Maniu po svojem pobaščencu Grigoriu Nicolescuju-Buzestiju pogajal z ameriškim vohunoma Hallom in Hamiltonom, pri čemer so sklenili, da se ustvari široka mreža ilegalne politične in oborožene vo-

jaške organizacije v tujini pod kontrolo ZDA. S pomočjo ameriških vohunov je poslal nekaj svojih sodelavcev v inozemstvo. Jeseni 1946 se je pogajal z Bartonom Burryjem, šefom ameriške vojaške misije v Bukarešti, glede organiziranja nacionalcaranistične vlade v inozemstvu. Aprila 1947 je Maniu poslal za pomoč angleškega predstavnika Hallmana, da bi spravil v inozemstvo tudi ostale najboljše sodelavce.

Aprila 1947 je Maniu po šefu ameriške vojaške misije Bartonu Burryju poslal imperialistične kroge ZDA za hitro pomoč zaradi izvršitve državnega udara. Maniu je vodil prevratniško dejavnost tolpe v državi osebno in s posredovanjem obtoženega Ilie Lazarja ter drugih članov nacionalcaranistične stranke. Z Mihalachevim, Penecujevim, Karandinovim Lazar-Maniuevim sodelovanjem je organiziral zločinsko propagando proti demokratskim vladam v Rumuniji, v Sovjetski zvezi in drugih prijateljskih državah.

Tožilec Giorgescu je nadalje poudaril, da je veleposesnik in industrijec ter bivši podpredsednik nacionalcaranistične stranke Mihalache kot zunanji minister poleg udeležbe pri izdajalskih Maniuevih poslih vodil tudi organizacijo nezalisanega nasilja in umorov delavcev velikih industrijskih podjetij v Rumuniji. Pod njegovim vodstvom je bil izdelan vojaški načrt nacionalcaranistične vojske, s katerim je bila predvidena angloameriška pomoč zarotniškim legionarjem. Skušal je pobežniti z letalom leta 1947.

Glede obtoženega Nicole Penescaju, glavnega tajnika nacionalcaranistične stranke, je povsem dokazano, da je bil najbolj zaupna osebnost Manija in Mihalacheja ter njun glavni sodelavec pri organiziranju zarote.

Kar se tiče bivšega direktorja nacionalcaranističnega lista »Dreptatea« — Nikolaja Narandina, ki je prav tako skušal pobežniti, je ugotovljeno, da je vodil protidemokratsko in protisovjetsko propagando.

Ugotovljeno je, da je Ilie Lazar, stalni član vodstva nacionalcaranistične stranke ter generalni tajnik organizacije v Transilvaniji, vodil zanje ljudi iz legionarskih vrst. Skupno z Mihalachejem in ostalimi je poskušal pobežniti iz države.

Na strani Sovetske zveze so vse napredne sile sveta

Govor češkoslovaškega ministra za informacije V. Kopeckega

Praga 5. nov. (Tanjug). Minister za informacije Václav Kopecký je imel predavanje ob proslavi 30. obletnice Velike oktobrske socialistične revolucije. Minister se je dotaknil mednarodnega položaja v zvezi z nedavnim posvetovanjem komunističnih partij v Varšavi, poudaril mirljubno in konstruktivno politiko Sovjetske zveze ter med drugim rekel:

»Na dan 30. obletnice Sovjetske zveze je na eni strani tabor, ki bi najraje izbrisal Sovjetsko zvezo z zemeljske površine. V tem taboru so zbrani vsi reakcionarji sveta, vsi stari in novi fašistični desperati, vsi rečevalci bankrotirajočega kapitalizma in vsi črnoborzijski sveta.

Na drugi strani pa so vse napredne sile svobode, miru in demokracije na

svetu. V tem taboru so vse države nove demokracije Vzhodne, Srednje in Jugovzhodne Evrope, v njem je zmagovita osvobodilna armada Kitajske, ki danes razpolaga z ozemljem, ki ima 150 milijonov prebivalcev. V tem taboru so Vietnamci, 80 milijonov Indonezijcev, svobodoljubni narodi Indije, zatirani narodi Azije, Srednjega vzhoda in Afrike. V tem taboru bodo tudi napredne demokratske sile Amerike, severnoameriške in južnoameriške države skupaj z naprednimi elementi Brazilije in Cileja.

Zato v znamenju najvrstnejšega češkoslovaško-sovjetskega zavezništva in slovaškega bratstva visoko dvigamo svojo češkoslovaško in socialistično zastavo na čast velike obletnice Sovjetske zveze.

Govor Louisa Saillant v Sofiji

ŠEST MILIJONOV FRANCOŠKIH DELAVCEV TRDNO NA STRANI LJUDSKIH REPUBLIK IN SOVJETSE ZVEZE

Sofija 5. nov. (Tanjug). Osrednji odbor splošne zveze delavskih sindikatov je imel plenarno sejo na čast glavnega tajnika Svetovne sindikalne federacije Louisa Saillanta, ki se mudi v Sofiji. V svojem govoru je Louis Saillant opisal položaj sindikalnega gibanja v vseh državah sveta in označil kot zgled sindikalno organizacijo v Sovjetski zvezi in drugih državah ljudske demokracije — Jugoslaviji, Bolgariji, Češkoslovaški, Poljski, Madžarski, Rumuniji in Finski, ki so med drugim podvojile število svojih članov.

Louis Saillant je poudaril napore, da bi bila Svetovna sindikalna Federacija sprejeta v OZN, in vzroke, zaradi katerih so netilec nove vojne to preprečili.

Ko je pojasnjeval, zakaj sta se francoska in mednarodna reakcija spravili nad Generalno konfederacijo dela Francije, je Saillant izjavil: »Francoska in mednarodna reakcija se zelo dobro zavedata, da je šest milijonov francoskih delavcev, organiziranih v Generalni konfederaciji dela, trdno na strani ljudskih republik in Sovjetske zveze.«

Louis Saillant je poudaril napore, da bi bila Svetovna sindikalna Federacija sprejeta v OZN, in vzroke, zaradi katerih so netilec nove vojne to preprečili.

LONDON. — »United Press« poroča, da se stavka mornarjev vedno bolj širi. Stavki mornarjev iz Liverpoola se pridružujejo iz solidarnosti mornarji iz ostalih britanskih pristanišč.

Obtoženi Grigore Nicolescu-Buzesti, član nacionalcaranistične stranke, je kriv za pogajanja, ki jih je imel v imenu Manija in Mihalacheja z ameriški vohuni.

Kar se tiče Grigore Gafeucija, ki tudi živi v inozemstvu, je ugotovljeno, da je kot član zarotniškega središča v inozemstvu spletkaril proti rumunski vladi, organiziral lažno propagando v inozemstvu proti Rumuniji in hujskal k tujemu vmešanju.

Kot član Osrednjega zarotniškega komiteja v tujini je obtoženi Aleksandru Kreceanu kriv, da je po navodilih Manija zagotovil stike med predstavniki zarotniškega komiteja in angloameriški imperialisti.

Konstantin Visoianu je poleg udeležbe v delu zarotniškega komiteja v tujini obtožen, da je pretihotapil 6 milijonov švicarskih frankov v inozemstvo za potrebe zarotniške organizacije.

Kar se tiče Viktorja Pogoneacuja, Florina Roya, Emila Lazarescuja, Kamila Demetrescuja, Rada Nicolescuja-Buzestija, Vasilija Serdica in Jona Sircheja, je dokazano, da so le-ti po Maniuevih navodilih ponarejali najbolj zaupne dokumente iz zunanega ministristva ter jih dostavljali angloameriški vohunstvu.

Kot vodilna člana nacionalcaranistične zarotniške vojske sta obtožena oficirja Stefan Stoika in Dimitrij Stancu izvrševala navodila Manija in Mihalacheja, izdelovala vojaške načrte, organizirala rušilno delovanje v redni vojski itd.

Za vse te obtožence zahteva tožilec Giorgescu kazni, ki so jih zaslužili kot veleizdajalci rumunskega naroda, zarotniki, banditi in vohuni.

Po zaključni besedi tožilca so spregovorili odvetniki. Prvi je govoril odvetnik Manija Parascivescu Balaceanu, predsednik advokatske zbornice ter član socialdemokratske stranke. Parascivescu je eden redkih odvetnikov, ki se je odločil zagovarjati Manija. Njegovo zagovarjanje je bilo prazno in nedokumentirano. Na koncu je advokat Parascivescu izjavil, da ne more svojega klienta predstaviti za nedolžnega, ter zahteval objektivno uporabo zakona za zločine, ki jih je Maniu napravil, ter dodal, da je javno mnenje zelo ogorčeno nad Maniuevo zaroto in vohunstvom.

Posledice britanske politike v Indiji

Boji med indijskimi četami in muslimansko armado

New Delhi 5. nov. (Tass). V Kašmiru, po velikosti drugi kneževini Indije, se borijo muslimanska plemena, ki so prodrli v Kašmir, in indijske čete, ki so na prošnjo kašmirskega kneza prišle na teritorij kneževine. Do konflikta je prišlo, ker hoče vladar Kašmira pridržati Kašmir Indiji. Pakistanski listi pa trdijo, da bi se tamošnje prebivalstvo, ki je po večini muslimansko, v primeru referendumu izjavilo za priključitev Pakistanu. V komunikaciji, objavljenem v tisku, izjavlja pakistanska vlada, da smatra priključitev Kašmira Indiji za nepravilno in ga ne more priznati.

Po poročilih indijskih listov indijskim četam še ni uspelo ustaviti muslimanske armade v Kašmiru. Po poročilih tiska so muslimani deset milj od Srinadara in so zavzeli mesto Hurmangan. Indijska letala »Spitfire« bombardirajo muslimanske čete. Kakor poroča »Hindustan Times«, poveljuje četam, ki so napadle Kašmir, Kulikan, znani britanski agent na področju sevrozahodne mejne province. Uporno se razširjajo govorice, da je v muslimanski vojski mnogo britanskih oficirjev, četudi je Noel Baker v Londonu demantiral te vesti. Oblast je prešla v Kašmiru v roke predsednika Vseindijske nacionalne konferenče narodov kneževine Šejka Abdullah, ki je 31. oktobra prisegel predsedniku vlade.

Pariz. — V Le Havru je izbruhnil požar v carinskem skladišču. Zgorelo je 230 bal bombaža. Škoda cenijo na približno 40 milijonov frankov. Preiskava je ugotovila, da gre za sabotažo. To je letošnji deseti požar te vrste. Ti požari so povzročili že okoli 600 milijonov frankov škode. »Humanité« naglašuje, da je požar delo skupine acularjev, ki v okviru svojega tkzv. »plavega plana« organizira sabotaže, da bi čim bolj škodovala in ovirala obnovo dežele.

Nizozemci vodijo kolonialno vojno s podporo ZDA, da bi si nagrabili bogastva Indonezije

Djakakarta 5. nov. (Tass). Po poročilih iz raznih sektorjev fronte se borbe med nizozemskimi in indonezijskimi četami na Javi in Sumatri vedno bolj zaostrujejo. V mestu Cikanpek se je pričel oborožen upor proti napadalcem. Dpisnik agencije Antara poroča, da se je pričel narod na vsej Vzhodni Javi upirati. Prebivalstvo noče priznati okupacijske oblasti in ostaja zvesto republikani. Na mnogih krajih so komunikacijske zveze prekinjene in morajo ostajati nizozemske čete v mestih.

Tovarniški delavci in uslužbeni nočejo delati za Nizozemce, ki poskušajo na vse načine, da jih prisilijo k delu. Poslužujejo se terorističnih metod in odpošiljajo kazenske ekspedicije, ki ubijajo in mučijo najaktivnejše republikance. List »Derita Indonezija« obvešča, da se upirajo vsi sloji indonezijskega arhipelaga nizozemskemu imperializmu in

zahtevajo, naj bo zastopana celotna Indonezija na razgovorih za indonezijska vprašanja.

Podpredsednik vlade Gani je prejel poslanico od raznih političnih organizacij in strank na Borneu, v katerih se ostro protestira proti ukrepom nizozemske vlade, da razdeli Indonezijo. V poslanici sporoča prebivalstvo Bornea, da ostane zvesto republikani in zahteva, da se zagotovi svoboda vsej Indoneziji. Podobne poslanice so bile poslane tudi z otokov Celebesa in Balija.

Republikanski pomočnik ministra za gospodarstvo je izjavil, da vodijo Nizozemci kolonialno vojno, da bi si nagrabili bogastva Indonezije. Ker so pa Nizozemci precej slabi, iščejo pomoči pri ZDA. Ameriški kapital je že prispeval v Celebes in Borneo, kjer so Američani prevzeli kontrolo nad surovinami.

FIZKULTURA

Nekateri aktivni, vključeni v FD Enotnost, se niso pripravili za jesenski kros »Zmaga ljudstva«

Kakor vsako leto, tako bo tudi te dni v Ljubljani za zaključek poletne sezone in za pregled dela po aktivnih jesenski kros »Zmaga ljudstva«.

V Ljubljani so tri velika društva, ki bodo vsako zase organizirala kros. Tako bo n. pr. FD »Enotnost«, ki je največje društvo v Ljubljani, organiziral kros v Tivoliju v soboto in nedeljo, na katerem bodo sodelovali vsi v FD »Enotnosti« vključeni aktivni z mladino iz šol, tovarn in uradov. V FD »Enotnosti« je vključenih 63 aktivov, od katerih sta dve tretjini takih, ki niso organizirali niti enega treninga ali se drugače pripravili na kros. Krivdo za nedelavnost v pripravah nosijo aktivni deloma sami, deloma pa tudi njihova vodstva. Tako n. pr. ni bilo na V. gimnaziji niti enega treninga, čeprav je dijakov na zavodu več sto; prav tako je tudi v državnem podjetju »Kamina«, kjer se fizikultura zaradi nerazumevanja vodstva ne more razviti. To velja tudi za bolničarsko šolo. Kljub nedelavnosti učitelja fizikulture na V. gimnaziji naj se udeležijo krosa vsi fizikulturniki in oni, ki se čutijo sposobne. Prav tako naj zberejo lažje treninge sindikalni aktivni, ki se zaradi nerazumevanja vodstva podjetja niso mogli pripravljati.

Na drugi strani pa imamo več aktivov, ki so se za kros temeljito pripravljali. Tako je n. pr. aktiv Klasične gimnazije organiziral pet treningov s 300 udeleženci, I. drž. gimnazija pet treningov z 200 udeleženci, VI. gimnazija tri treninge z 200 udeleženci. Od sindikalnih aktivov pa se je najbolj pripravil aktiv »Ljudske pravice«, ki je imel že dvanaest treningov s 120 udeleženci itd.

Velika aktivnost posameznih aktivov naj nam bo vzpodbuda k uresnitvi našega fizikulturenega plana.

Fizikulturniki, člani vseh aktivov in društev, pripravimo in udeležimo se jesenskega krosa, ki naj bo množična fizikultura manifestacija nad letošnjimi uspehi in rastjo našega fizikulturenega gibanja!

Pred gorskim avto-moto prvenstvom FLRJ na Avali

Reprezentanca LRS šteje 50 tekmovalcev

Cesta na Avalo pri Beogradu bo v nedeljo pozorišče gorskih dirk za državno prvenstvo avtomobilistov in motociklistov FLRJ. Dirko priredi zvezni odbor s sodelovanjem reprezentance vseh šestih LR. Cesta na Avalo je v športnem svetu dobro znana; na njej so bile že dirke mednarodnega slovenskega. Tekmovalna proga je dolga sedem km in vseskozi asfaltirana ter dobro negovana.

Za to prireditve je ROS določil 50 tekmovalcev, ki potujejo v Beograd z današnjim brzoylakom. Vozile bodo vse kategorije motociklov ter tri kategorije avtomobilov. Naše republiko bodo zastopali naslednji tekmovalci: Kat. 125: Mrak Jože, Praprotnik Stane in Horvat Albin, Kat. 200: Markič, Dergane in Resman, Kat. 250: Gorjup, Jenko, Leskovišek, Horvat, Hraš, Stuzl, Mlakar, Kat. 350: Blatnik, Plevčak, Forto, Trampuž, Jakša, Stare in Katalinič, Kat. 500: Polnikva, Trampuž Emil, Keber, Zupančič, Lampe, Rožman, Klančič, Kat. nad 500: Javornik, Stefe, Kunaver in Trupkovič, a kat. prikolice Bala in Dermastja. Pogačnik in Mravljica, Miklavčič in Sluga, Ribič in Herka, Vodja ekipe motoristov je tov. Sluga Ivo.

pravi AMD Ljubljana kot zaključek letošnje sezone preseljenca prvo vrsto in sicer medmestno nogometno tekmo na motoklizu Ljubljana - Zagreb, dalje handikap tekmo ter štafeto med reprezentancama Ljubljana in Zagreba. Moto-nogometna tekma se bo igrala po istih pravilih pravoga nogometa, le da se bo od istega razlikovala s hitrejšimi akcijami. Zagrebčani že pridno trenirajo, Ljubljanci pa (ki so prvi prevzeli to idejo od tov. iz Sovjetske zveze) so uverjeni, da jim bodo s 7 dnevni treningom resni nasprotniki. Tekma bo verjetno na igrišču FD Triglava ter bomo o njej pravočasno poročali.

Sindikalne podružnice ne posvečajo dovolj pažnje tečaju

Krajevni sindikalni svet v Mariboru se je zelo zavzel za vzgojo novega fizikulturenega kadra. 15. oktobra t. l. je bila otvoritev prvega sindikalnega fizikulturenega tečaja v Mariboru, ki bo trajal mesec dni. Tečaj se vrši ob večernih urah. Za ta tečaj so bile obveščene vse sindikalne podružnice, ki naj bi poslane na tečaj po enega svojih članov. Vendar pa za tečaj ni bilo zadostnega zanimanja, kar je krivda funkcionarjev sindikalnih podružnic, ki se premalo brigajo za fizikultureno vzgojo svojih članov, ki ima veliko vlogo pri izvrševanju velikih nalog v naši prvi petletki.

Fizikulturni tečaj, ki ga je organiziral Krajevni sindikalni svet z mestnim fizikulturenim odborom, ima namen vzgojiti nov kader fizikulturenih referentov za sindikal-

Pokal FLRJ

Včeraj so bili izžrebani pari za drugo kolo »Enotnost« igra v Ljubljani z »Našimi krili«

Včeraj so bili izžrebani pari za drugo kolo Beograd 5. novembra. Včeraj so bili izžrebani v Beogradu nogometni pari za drugo kolo nogometnega prvenstva za pokal FLRJ.

V nedeljo se bodo igrala naslednje tekme:

- v Splitu: Mornar : Kladiivar,
- v Ljubljani: Naša krila : Enotnost,
- v Sarajevu: Sarajevo : Velež,
- v Šibeniku: Šibenik : Sloga,
- v Zagrebu: Metalac (Z) : Vardar,
- v Titogradu: Budućnost : Metalac (B.)
- v Plevlju: Jakič : Rudar,
- v Somboru: Polet : Železničar,
- v Skoplju: Radoševići : Proleter,
- na Reki: Kvarner : Ponziana,
- v Novem Sadu: Gar. Novi Sad : Lokomotiva,
- v Pančevu: Dinamo : Spartak.

Fizikulturniki, prijavite se k tekmovanju za fizk. znak!

O spremenjenem načinu prijavljanja

Pred nami je novi novembrski rok tekmovanja za fizikultureni znak, rok, v katerem bodo tisoči tekmovalcev širom naše domovine pristopili drugič k polaganju norm. k osvojitvi značke.

Ker pa se je način prijavljanja pred kratkim bistveno spremenil, je nujno, da se tekmovalci z njim seznanijo.

Tekmovalci, ki želijo tekmovati, ne izpolni več prijavnice kot doslej, temveč gre osebno na aktiv ali društvo, kjer ga vpišejo v knjigo evidenc ter mu izdajo knjižico rezultatov tekmovanja, ki služi tekmovalcu kot kontrola nad položenimi normami. Po vpisu lahko začne tekmovalci takoj tekmovati, a predvsem samo pri komisiji aktiv ali društva, kjer se je prijavil za tekmovanje. Če tekmuje drugje, mu mora komisija na njegovo zahtevo izdati potrdilo o položeni normi, ki ga izročiti tekmovalcu na kraj prijave. Doseženi rezultati so beležijo v evidenci knjige, zapisnike o položenih normah pa napoti aktiv preko društva na center; vendar mora biti vsak zapisnik opremljen s številko evidencne knjige. Na podlagi vpisa v evidenci knjige sestavi aktiv ali društvo skupinsko prijavo, katero pošlje na mestni center. S tem načinom administracije bomo odpravili dve glavni pomanjkljivosti dosedanjega tekmovanja, slabo statistiko in izurbane norme.

Za pospešitev tekmovanja moramo pristopiti k popolni decentralizaciji. Vsi večji fizikultureni aktivni s petnajst ali več prijavljeni naj formirajo lastne komisije, prirežejo svoje treninge in tekmovanja. Aktivni naj tekmovalce komisije javijo v svrhu odobritve na mestni center, kakor tudi treninge in tekmovanja. Enako je njihova dolžnost, da točno vodijo knjigo evidenc in pošiljajo dosežene rezultate vsaj dvakrat na mesec na mestni center.

Mestni center poziva vse tekmovalce avgustovskega in decembrskega roka, ki imajo še možnost osvojitve značke, da nadaljujejo s tekmovanjem, ki se podaljšuje za oba roka do 29. novembra. Za novi rok se sprejemajo prijave do 15. decembra.

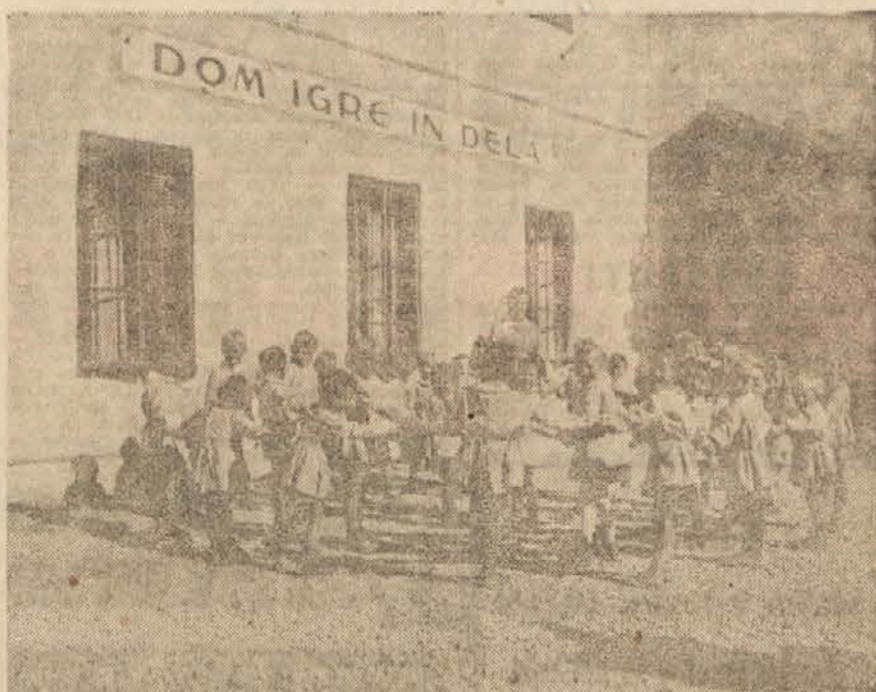
ne podružnice. Na tečaj so podružnice prijavile 30 tečajnikov, od katerih dane obiskuje predavanja in praktične vaje 17 tečajnikov.

V telovadnici klasične gimnazije se fizikultureni tečajniki marljivo veščajo v praktičnih vajah iz lahke atletike, orodne telovadbe, predvojnške vzgoje in različnih iger. S praktičnimi vajami se povezuje predavanja o organizaciji fizikulture, tekmovanju za fizikultureni znak, o zdravstvu itd.

FD Enotnost poziva vse tovaršice in tovaršice, ki so bili določeni, da pomagajo pri organizaciji jesenskega krosa v Ljubljani, da se javijo v soboto, dne 8. t. m. ob 14.30 ter v nedeljo, 9. t. m. ob 8.30 na startu v Tivoliju (za letnim telovadščem). Na mestu naj bodo tovaršice Gunde, Kosac, Sentjura M., Sentjura I., Guidovec, Šramel, Kogovšek, Jelenič, Makovec, Bervar, Mihelak, Omerzo, Span, Vevar, Guček Jenko, Kozine Bojan, Kozine Savo, Ulaga, Bergant ter vsi tovaršice, ki so bili določeni preko svojih odborov. Prosimo za točnost.

Dopisi »Ljudski pravici«

Dom igre in dela v St. Petru na Krasu

Naš »Dom igre in dela« je prva ustanova te vrste na priključenem ozemlju Slovenskega Primorja. Slovesna otvoritev doma se je vršila 27. julija t. l., z rednim delom pa smo začeli prav na dan priključitve.

Življenje v tem »Domu igre in dela« je zelo živahno, saj je tu dnevno po 30-40 otrok. Ob 8. uri zjutraj se zberejo malčki v spremstvu mater ali pa starejših ester in bratov. Sumi kot v panju. Pozdravi, veselo pogovarjanje in zdrav smeh se razlega po oblačnicah. Lejer se otroci preoblečejo v haljice z

belimi ovratniki. Ko je opravljeno preoblečenje, gredo k telovadbi, zatem pa odidejo eni v igralnico, drugi v učilnico in delavnico.

Vzgojiteljice imajo polne roke dela. Vedno je treba biti z otroki, da se ne dolgočasijo in da se ugodni njihovim neštetim željam. Otroke navajajo k samostojnosti in samodelavnosti, kajti namen doma je, da vzgaja delovne in zdrave ljudi, ki bodo kmalu vključeni v armado delovnega ljudstva. Matere-delavke so srečne, da se jim ni treba več bati, kaj počenjajo otroci, med tem ko so one na delu.

Balkanski šampionat

Jugoslavija : Bolgarija 5½ : 2½, Madžarska : Rumunija 6½ : 1½

Sofija 5. novembra

Včeraj je bilo drugo kolo balkanskega šampionata v šahu, danes pa so bile odigrane še vse prekinjene partije.

Drugo kolo je prineslo naslednje rezultate:

Jugoslavija : Bolgarija 5½ : 2½.

Dr. Trifunović (J) je remiziral s Cvetkovim (B), Gligorić (J) je izgubil z Najkirhom (B), partija Pirc-Tošev se je končala remis, Puc (J) je premagal Piskova (B), inž. Vidmar (J) pa Petrova; Milić je remiziral s Karastojčevim, Kostić je premagal Markova in

Marković pa Popova. Na neparnih ploščah so imeli Jugoslavo bele figure.

Madžarska : Rumunija 6½ : 1½.

Barcza : Ikim 1:0, Szabo : Trojanescu 1:0, Florian : Radulescu ½ : ½, Bönye : Urseau 1:0, dr. Szili : Braunstein 1:0, Gereben : Erdelyi ½ : ½, Fister : Andriano 1:0, Vajda : Samarianu ½ : ½. Na neparnih ploščah so imeli Madžari bele figure.

Stanje točk po prvih dveh kolic je naslednje: 1. Madžarska 15 točk, 2. Jugoslavija 10 točk, 3. Rumunija 5 točk, 4. Bolgarija 4 točke.

Na Livku nad Kobaridom se snuje primorski smučarski center

Da bi proučili možnosti smučarskega napredka na Primorskem, so krenili preteklo soboto člani smučarskega odbora pri FZS na kratko dvodnevno potovanje z namenom, da si ogledajo terene nad Kobaridom in na Lokvah. V soboto so stopili v stik s predstavnik fizikulturenega društva v Kobaridu, v nedeljo zjutraj pa so se povzpeli mimo Idrijskega v vas Livke, ki leži 635 m nad morjem in je dobro uro hoda oddaljena od Kobarida. Tu so pričevali zelo ugodni tereni za smučanje.

V Livku so ljubljanski smučarji poiskali tajnika krajevnega odbora, ki jih je poučil o tankjšjih razmerah. Smučarska sezona v Livku traja približno istotako dolgo kakor pri nas, to je od sredine decembra do konca februarja. Tereni za smučanje ležijo v višini Pokljuko in Lipance, so pa zelo podobni naši Rožli. Za slalom prihaja v poštev pobočje Kuka, to je zelo strme, travnate in nepogozdno gore, ki se vzpenja na desnem bregu Soče med Kobaridom in Tolminom. Kuk je visok 1243 m, smučišča so delno prisojna, višinska razlika uporabnih terenov pa znaša okrog 600 m.

Za teža tekmovanja v smuku je zelo primerno osončno pobočje Matajurja. Tudi za Matajur, ki se razprostira do 1641 m visoko, je izhodišče Livke oziroma Idrijske ob glavni cesti med Tolminom in Kobaridom. Na Matajurju so že prirejali tekme v smuku, čigar dolžina je znašala 3500 m. Poročajo, da se je uveljavil kot zmagovalce domačin Miklavje Vlado s časom 9:18 min., kar pomeni hitrost okrog 63 km na uro.

Livke je vas, ki ima z matim okoljskimi naselji do 600 prebivalcev. Ustanovili so fizikultureni aktiv in smučarsko sekcijo. Računajo, da bo imela smučarska sekcija do zime okrog 100 članov, med temi 40 mladincev. Za smučanje vlada med prebivalci Livka veliko zanimanje, težave pa so z opremo, kajti trenutno imajo samo pet parov smuč. Kar so imeli predvojnne zalogo, so jo v letih osvobodilne borbe prapostojno oddali partizanom.

Delegacija smučarskega odbora pri FZS je ugotovila, da so možnosti za razmah smučanja v Livku in okolici zelo ugodne. Tem bolj, ker je železniška zveza do Sv. Lucije, od tam z avtobusom do Idrijskega, nato pa uro hoda po lepi cesti do Livka. V vasi sami bi po mnenju sekretarja krajevnega odbora oskrbeli za tečaj ali za tekme do 100 učencev, večinoma skupnih, kor hotelov ni, pač pa sta tam dve gostilni. Prav v bližini vasi je primerno pobočje za gradnjo smučarske skakalnice, ki bi nesla 20-30 m. Najprej bi bilo potrebno postaviti malo skakalnice za vadbo.

Glede na vas, kar je delegacija FZS ugotovila, predlaga, da se organizira v Livku eden od primorskih smučarskih centrov. Društvo bo treba podpreti z opremo, v teku zime pa bo treba organizirati na smučiških okrog Livka tečaje za začetnike in za izurbane smučarje. Razen tega so ljubljanski

strokovnjaki mnenja, da bi bilo za naše olimpijske tekmovalce koristno, da bi trenirali alpeke discipline 7-10 dni na terenih Kuka in Matajurja.

Na nedavnem posvetu smučarjev je padel predlog, da bi že v tej sezoni priredili republiško prvenstvo v alpeki kombinaciji na Primorskem. Zaradi pomanjkanja opremljenih postojank pa bo potrebno to zamisel za zdaj odložiti, pač pa bo možno prirediti nad Livkom večje propagandne tekme z udeležbo naših olimpijcev in drugih tekmovalcev prvega razreda.

Preteklo nedeljo so si ogledali Mani FZS tudi smučišča na Lokvah. Pristop je zaradi burje in snežnih metežev še precej težaven. Zal pa so Lokve tako strahotno porušene, da bo treba najprej končati z obnov. In bodo šele pozneje prišlo v poštev kot smučarski center. Po dosedanjih podatkih je kazno, da bodo prišli na Primorskem v poštev kot smučarski kraji zlasti Livke, Vojsko, Ilirska Bistrica in Lokve.

Kratke vesti

Novi Sad : Subotica 2:1 (1:1). V nedeljo je bila v Novem Sadu nogometna tekma med reprezentanco iz Novega Sada in Subotice. Zmagala je zaslužno reprezentanca Novega Sada z 2:1.

OBJAVA!

Fizikultura zveza Slovenije — lahkoletski odsek — obvešča sodniške kandidata, ki so že položili teoretičen del izpita, da se bo vršil praktični del izpita dne 12. 11. 1947 ob 15. uri na Stadionu ob Tyršovi cesti, kjer naj se javijo izpraševalni komisiji.

Istočasno poziva odsek vsa fizikultura društva, aktivna in pa posameznike, da prijavijo našemu odboru one polnoletnike, ki imajo veselje do lahkoletskega sodniškega udeleževanja. FZS bo v začetku decembra uvedla večerni tečaj, kjer se bo predavalo o osnovi pravilnikov, da bodo kandidati domisel njih smisel in lažje polagali predpisane izpite. Zadnji rok prijave je do 30. 11. t. l. — FZS, lahkoletski odbor.

Starši! Vzgajajte otroke k varčevanju, nagrajajte jih s hranilno knjižico!

Vremenska napoved za četrtek 6. novembra: Spremenljivo, oblačno ter nekaj padavin.

S proslave domače armade kot vsesarmadnega prvaka v fizikulturi

Na levi: Fizikulturniki domače armade so startali za jesenski kros na Kongresnem trgu. — Na desni: Djordj. Stefanović, državni rekorder, vodi pred Mihalićem (oba člana CDJA Partizan) v teku na 3000 m na Stadionu.

OBVESTILA

DNEVNE VESTI

Epokojenci študijskega, člana podpornega društva se pozivata, da se zglasijo zaradi društvenih zadev v pisarni upokojencev, Prusakovca ulica 19. — Odbor. 4770

V zadnjem času so bile zaradi razgrajanja v nočnem času uriljavljene in kašnirane naslednje osebe: Državni Vojvod. Gradisce 8, Polnar Edo, Dom gradbenih del. v Sisku, Ljubar Leopold, Tyrševa 17, Milinari Stan. K., Bielwolsowa 42, Lulin Karol, Poljanski nasip 40, Zanoskar Srečko, Svabičeva 15, Kufčič Blaž, Gregoričeva 23, Janko Anton, Poljanska 44, Blacina Svetožar, Celjska 13, Podvošek Anton, Zilnikova 17, Semec Jožef, Trbovlje, Loka 510, Močnik Srečko, Trdnova 3, Uran Franc, Svetosavka 20, Robek Alojz, Jožica II. — Iz pisarne oddelka za notranje zadeve glavnega mesta Ljubljane.

Dežurna točkarna: Centralna točkarna Trimošje.

KONGERTI

Šestakovič VIII. simfonija se bo izvajala tudi na javnem koncertu v ponedeljek 10. novembra ob 20 v veliki unionski dvorani pod vodstvom dirigenta Jakoba Cipejca. Simfonija je velicpomembno celo večerno simfonično delo, ki bo v Jugoslaviji prvič izvajano na ljubljanskih proslavah Oktobrske revolucije. Vstopnice od danes naprej v knjižarni, Kongresni trg 4769

Vsak dinar,

vložen v banko, olajšuje
gospodarsko izgradnjo

GLEDALISCE

Drama
Predstave v okviru tedna proslav Oktobrske revolucije:
Četrtek, 6. ob 20: Levstik-Kreft: »Tugomerski izven.
Petek, 7. ob 20: Simonov: »Rusko vprašanje.
Zaključna predstava za LSM ljubljanske univerze.
Sobota, 8. ob 20: Afinogenov: »V tajski.
Zaključna predstava za rajon Siska — Bežigrad.
Nedelja, 9. ob 20: Levstik-Kreft: »Tugomerski izven.

Opera
Predstave v okviru tedna proslav Oktobrske revolucije:
Petek, 7. ob 19.30: Čalkovski: »Pikova dama.
Red A. Gostovanje Jožeta Gotiča.
Sobota, 8. ob 19.30: Glinka: »Ivan Susanin.
Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALISCE
Mestni dom
Sobota, 8. ob 20: F. Roš: »Mokrodolec. Premiera v okviru proslave 30 letnice Oktobrske revolucije. Otvoritev sezone.
Nedelja, 9. ob 20: F. Roš: »Mokrodolec.
V šentjakobskem gledališču bo v soboto 8. in 9. ob 20 v okviru proslave 30 letnice Oktobrske revolucije premiera izvirnega domačega dela, zabavne komedije P. Roša »Mokrodolec. V vodilnih vlogah bodo nastopili: Brihta, Batelino, Gnidovec, Lavrih, Lombard, Moser, Grguričeva, Gorjunova, Simončičeva. V nedeljo 9. ob 20 bodo igrali ponovili. Vstopnice prodaja Obersnel, Gosposvetska c. 3, tel. 22-90.

PRESEKOVNO GLEDALISCE V KRANJU
Sobota, 8. novembra ob 20: Vouličkovi: »Žene na Niskavurčini«. Gostovanje Ljudskega odra iz Trbiča.
Nedelja, 9. novembra ob 14: Golta: »Sneguljica«. — Ob 17: Kreft: »Celjski grofjevi.

SLOV. NAR. GLEDALISCE V MARIBORU
Četrtek, 6. II. ob 20: Ivanov: »Oklopni vlak 14-69«. Proslava Oktobrske revolucije.

MALI OGLASI

DEŽNIK, damski, moder, svilen je bil pozabljen v soboto 1. novembra na mesarski stojnici pri Hamu ali na stojnici za zeljavje. Ker je drag spomin, se naproša pošten nakupitelj, da ga odda proti nagradi v ogl. odd. »Ljudska pravica«. Kopitarjeva 2. 3600

PREKLICUJEM veljavnost industrijskih točk na ime Nik Marta rej. št. 7. 1938, stan. Gorenja Sava 56, Kranj. 513

PREKLICUJEM veljavnost kolezne izkaznice št. S-152034, ter 5 industrijskih kart, vse na ime Modrijan, Stružišče 1, Kranj. 514

PODPISANA PROGLASAM za neveljavno 3. II. v Kranju mi ukradene industrijske potrošniške izkaznice z dodatnimi točkami št. 06599 št. 06598, št. 022803, št. 031319 in izkaznico za kolo št. 150445 ter začasno osebno izkaznico, obe na ime Rekar Marja. Probučeno št. 15, Kranj. 515

PROGLASAM za neveljavno industrijske točke št. IR 019925 na ime Velenič Ivan, Cesta na Golnik, Kranj. 516

RAZVELJAVLJAM prometno knjižico kolese št. 639774 znamke »Stajars«, OF legitimacijo, osebno legitimacijo, tovarniško izkaznico in živilsko karto za leto 1947, izdano od »Zelezarne Sava« na ime Jesenko Ivan, Sv. Jurij, Trg 37. 517

VSAKO KOLIČINO LESNEGA OGLJA kupimo takoj. Ponudbe na naslov: Elektra na V. Majdič, Kranj. 508

PREKLICUJEM osebno izkaznico št. 065627 na ime Končina Ivan izdana 56 VII. 1945, NM v Ljubljani. 4764

ANGORA BOKAVICA, zelena, je bila izgubljena v nedeljo 3. XI. zvočer pred ca. lino »Bata«. Pošten nakupitelj naj jo odda proti nagradi v glasbižarni »Novotina«, Ljubljana, Gosposvetska 2. 4766

RADIO

Ljubljana, Maribor in Slov. Primorje
DNEVNI SPORED ZA ČETRTEK 6. II.
6.00 Budnice, jutranja telovadba — 6.10 Poročila, objava programa in vremenska napoved — 6.30 Veder Jutranji spored — 7.00 Radijski koledar. Iz današnjih časopisov. Objave — 7.15 Oskar Nedbal: »Od pravilice do pravilice« — 7.30 Napoved časa in poročila — 7.45 Ruske narodne pesmi — 12.45 Napoved časa in poročila — 12.45 Zabavna glasba: mali oglašilni objave — 13.00 Skladbe sovjetskih in ruskih skladateljev izvaja violist Srečko Zalekar, pri klavirju Jelka Suhadolnik — 13.30 Pesmi jugoslovanskih narodov — 13.45 Iz ruskih baletov — 14.00 Gospodarska poročila — 14.10 Pojo sovjetski zbori — 14.30 Napoved časa, poročila in objava večernega sporeda — 14.45 Srbske in bosanske narodne pesmi igra na harmoniko Mladen Gutša — 18.00 Igra Mali orkester Radia Ljubljana pod vodstvom Rudolfa Starčiča — 18.30 Ing. Stojan Zalar: Vloga tehnike v socializmu — 18.55 Glasbeni vložek — 19.00 Radijski dnevnik — 19.10 Partizanske pesmi poje moški zbor Radia Ljubljana pod vodstvom Valensa Vodnika — 19.30 Napoved časa in poročila — 19.45 Pesmi s sovjetskih filmov — 20.00 Ruski tečaj Društva za kulturno sodelovanje Slovenije s Sovjetsko zvezo — 20.10 Prenos proslave 30 letnice Velike oktobrske revolucije iz Uniona. D. Šestakovič: 8. simfonija — 22.00 Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda — 22.15 Drobne skladbe ruskih skladateljev — 22.30 Pesmi narodov Sovjetske zveze.

Radio Beograd oddaja v slovenski vsak dan: od 13 do 13.15 na kratkih valovih 31.56 m. od 21.45 do 22 na kratkih valovih 49.18 m.

KINO

LJUBLJANA, UNION: Sovj. film »Gavroche« tednik Predstave ob 16.15 18.15 in 20.15
MOSEVA: Sovjetski film »Admiral Nablmov« tednik Predstave ob 16.15 18.15 in 20.15
MATICA: Sovjetski film »Mladost Maksima Gorkoga« tednik Predstave ob 16.15 18.15 in 20.15
SLOGA: Sovjetski film »Neke noči« tednik Predstave ob 16.15 18.15 in 20.15
KODLJEVO: Jugoslovanski film »Slavica« tednik Predstave ob 19.30
MARIBOR, ESPLANADE: Sovjetski film »Sovjetska Estonija«, tednik.
GRAJSKI: Sovjetski film »Rodbina Oppenheim«, tednik.
CELJE, METROPOL: Sovjetski film »Veliko življenje«, tednik.
DOM: Sovjetski film »Mi iz Kronštata«, tednik.
KRANJ, MESTNI: Sovjetski film »Čapajev«, tednik.
PTUJ: Sovjetski film »Stalinograd«, tednik.
Kino Siska — Medvedova 8, sovjetski film »Na meji«. Predstave: petek ob 20, sobota ob 18 in 20, nedelja ob 16, 18, 20, ponedeljek ob 20, uri.

Kdor dela in varčuje,
lepšo bodočnost kuje!

Iščemo dobrega
poslovodjo
za krajevno gostilno in menzo.

Krajevni ljudski odbor
Stari trg pri Rakeku

Dušice za svetilnice
proizvajamo najboljše kvalitete.
Pošljamo po poštne povzetju.
TehnoKol, Beograd, poštni predal 271

KNJIGOVODJA
(KNJIGOVODKINJA)

več enotnega knjigovodstva
dobi takoj službo

»Mestna vrvarna in žimarna«
Ljubljana, Sv. Petra cesta 31

Prijavljanje za načrtno prevazanje po morju v mesecu decembru 1947

Pozivamo vse civilne in vojaške ustanove, podjetja in posameznike, da za voljo načrtnega prevoza po morju prijavijo svoje tovore za mesec december 1947 do 18. novembra letos;

Za prevoz in razvoz blaga vzdolž naše obale na Jadranu: Jadranski pomorski agenciji, Rijeka, Obala Jugoslavenske mornarice 8; telefon 50.

Za vse prevoze v tujino: Jugoslovanski pomorski agenciji, Beograd, Knez Mihajlova ulica 31; telefon 20-753.

Prijave morajo biti popolne, jasne in predpisano taksirane po zakonu o taksah ter vsebovati te-le podatke:

1. Naziv in naslov pošiljatelja.
2. Vrsto tovorov.
3. Količino tovorov.
4. Luko vkrcanja.
5. Luko izkrcanja.
6. Naziv in naslov prejemnika.
7. Datum, kdaj je tovor na razpolago za vkrcanje.
8. Ali je treba vso količino prepeklati naenkrat ali v več partijah.
9. Pri izvozu blaga je treba navesti, od kod prihaja blago v lukko vkrcanja.
10. Pri uvozu blaga je treba navesti, kam gre blago po izkrcanju.

Opomba: Navedite podatke glede tovara, n. pr. način pakiranja, kolikšna je kubična prostornina enotonske teže, pri kosovnem blagu navedite točno težo in število komadov nad enotonsko težo, ali je tovor nevaren, pokvarljiv, njegov obseg in vse ostalo, kar je potrebno za varnost prevoza blaga.

Interesente opozarjamo, da se točno držijo gornjih navodil in roka ter navedejo točen datum, kdaj jim je ladijski prostor potreben, kajti v nasprotnem primeru prijave ne bodo sprejete v prevozni načrt za mesec december.

Strank ne bomo posamič obveščali, ali je njihov tovor sprejet v prevozni načrt, ampak naj se same interesirajo v začetku decembra pri agenciji, kjer so vložile prijavo za prevoz.

Tovorne prevoze, ki so bili prijavljeni za mesec november, a niso bili izpolnjeni iz kakršnega koli razloga v dotičnem mesecu, je treba ponovno prijaviti za naknadni prevoz v sledečem mesecu.

Stranke poleg tega opozarjamo, da bodo nosile vse posledice, v kolikor ne bodo imele tovara, ki je bil prijavljen v transportnem načrtu, na razpolago.

Ministrstvo pomorstva FLRJ
Generalna direkcija trg. mornarice
Rijeka.

Gorenjsko
gozdno gospodarstvo - Bled
potrebuje takoj

za svoje prodajno-nabavne gozdne
magacine v Kranju in na Bledu
dve poslovodji,
več nakupovalcev
in prodajalcev

Vsem sorodnikom, prijateljem
in znancem sporočamo žalostno
vest, da je umrl naš

Milan Kodrič
član KPS, rez. poročnik J. A.

Pogreb našega dragoga Milana
bo v četrtek ob 16. uri na pokopališču v Čatežu ob Savi.
Krška vas, 4. novembra 1947

Zalujoča družina KODRICEVA.

Vsak je svoje sreče kovač!

ZREBANJE 2. RAZREDA DRZAVNE RAZREDNE LOTERIJE BO
7. novembra t. l.
ŠE VEDNO SI LAHKO NABAVALI SREČKO!
Premija bo 325.000 din,
vrednost vseh dobitkov pa 2,024.000 din.
Cena srečki z doplačilom (za nove igralce) je
1/2 100 din, 1/3 200 din, 1/4 400 din.

Tukaj odrezite!

SEKCIJA ZA LOTERIJO, LJUBLJANA, TAVČARJEVA 5
Naročam za 2. razred 7. kola

četrtinskih srečk po 100 din
polovičnih srečk po 200 din
celih srečk po 400 din

in Vam bom njihovo vrednost postal po prejemu srečk z Vašo čekovno položnico takoj, vsekakor pa pred pričetkom zrebanja.

Ime in priimek _____
Kraj in zadnja pošta _____
Ulica in hišna št. _____

Pišite čitljivo in pošljite v kuverti na naslov:
Državna razredna loterija — Kolektura za Slovenijo
Ljubljana, Tavčarjeva ulica 5. — Telefon 47-74.

Potrebujemo

za takojšen nastop:
vodjo godbe na pihala,
pevovodjo in
učitelja fizikulture

Zaposlitev stalna.
Ponudbe poslati na naslov:
Industrija metalnih polizdelkov,
Slovenska Bistrica.

Oglašujte v »Ljudski pravici«

AKADEMIJA ZA GLASBO

razpisuje mesto
honorarnega
profesorja
na Srednji stopnji
za dopolnilni klavir

Interesenti naj do 15. novembra t. l.
pošljejo vlogo
rektoratu Akademije za glasbo,
Ljubljana, Gosposka ulica 8.

OBJAVA

Za železniško postajo Ljubljana sprejemno
40 uslužbencev

za nižjo eksekutivno službo, t. j. za kretnike, premikače in zavirače.

Reflektanti naj se zglasijo v personalnem odseku postaje Ljubljana ter naj prinesejo s seboj naslednje listine:
krstni list;
državljansko izkaznico;
zadnje šolsko izpričevalo;
potrdilo, da niso bili črtani iz volivnih spisov;
potrdilo pristojnega sodišča, da niso bili obsojeni na izgubo drž. službe.
Za samske uslužbenke je preskrbljeno stanovanje, hrana bo pa na razpolago v železničarski menzi.

PROMETNO-TRANSPORTNO GOSPODARSTVO
LJUBLJANA

ALI STE SE ŽE NAROCILI NA

Prešernovo
knjižnico?

Pohitite, da ne zamudite!
Za 65 dinarjev boste prejeli 4 dobre,
vsebinsko bogate in lepo opremljene knjige!

Glavni urednik: Ivan Bratko — Naslov uredništva: Kopitarjeva 6. — Uprava: Kopitarjeva 2. — Telefon uredništva in uprave: 52-61 do 52-63 — Telefon naročninskega odd.: 30-30 Telefon oglasnega odd.: 36-85 Štev. ček rač. 60.4045-22

Gaberj Podoba Janeza Potokarja

(Nadaljevanje)

Z Laznikom sta zopet trčila kmalu po osvoboditvi, ko so na množičnem sestanku izbirali kandidata za ljudski odbor. Njihova vas naj bi dala v skupen trški odbor enega kandidata. Pred vojno je bil Potokar občinski odbornik in tudi vaški skrbnik, zato je tudi sedaj hotel v odbor. Po eni strani mu je šlo za čast in veljavo. Toliko let je bil prvi v vasi, da bi težko prenesel, da bi odšel imel v vasi kdo drug večjo besedo kot on. Seveda je imel pri tem tudi druge račune. Ko je bil še vaški skrbnik in občinski odbornik, mu je to marsikdaj prav prišlo. Ko so na primer gradili pot, je dosegel, da je niso gradili po njegovem svetu, temveč po sosedovem. Ko so dajali podporo za zidavo gnojnih jam, si je izposloval podporo, in tudi sadne sušilnice ne bi nikoli postavil, če ne bi bil občinski odbornik in vaški skrbnik. Za bodočo pa je pričakoval na vasi vse večjih stvari. Slutil je, da bo prišlo tudi v njegovi vasi do velikih sprememb. Za takrat se mu je zdelo, da je bolje, če bo stal nekje spredaj, kakor če bi bil odinjen v kot. Če pa ne takrat, pa mu bo sedaj prav prišlo,

če bo v odboru. Vsak čas so v vasi zdaj vojaki, zdaj z okrajja. Dajte krompir, dajte seno, dajte drva, pojedite vozit. Tudi zaradi teh stvari se mu je zdelo bolje, če on odloča o drugih, kakor če bi drugi odločali o njem.

Na sestanku je bil prav tak hrup kot nekaj mesecev pozneje na sestanku agrarnih interesentov. Vsakega kandidata so pretresli do kosti. Potokar je takrat z užitek poslušal, kadar so komu prali veste. Zaradi sebe ni bil prav nič vznemirljen. Govoril je s kmeti. Ti so bili zani, zaradi baitarjev pa ga ni bilo strah. Kar bodo rekli veliki, to bodo potrdili mali. Res so bili na sestanku tudi delavci in drugi ljudje s trga. Toda zdelo se je, da bo tem malo mar, kdo zastopa njegovo vas v trškem odboru.

Toda stvar ni šla tako, kot si jo je zamislil Potokar. Ze takoj v začetku je nekdo predlagal Laznika za kandidata. »Vsa štiri leta je delal s partizani, zato zasluži, da ga izvolimo v odbor. Če takrat ni odrekel, ko je bilo na kocki njegovo življenje, bo tudi sedaj delal pošteno in nesebično.«

Ljudje so pritrjevali. Ze ko je on imenovan Laznikovo ime, so mnogi navdušeno zaploskali. Potokarju je lezla kri v glavo. Ze to, da niso najprej predlagali njega, je bil zanj udarec, še hujsje pa je bilo, ker so predlagali Laznika. Ali naj baitar zastopa vaščane v odboru?

Tedaj se je dvignil Potokarjev sosed Martinčič, trden gruntar. »Zakaj pa ne bi predlagali Potokarja?« je vprašal. »Vsi ga poznamo, dober gospodar, da mu ga ni para. Če je znal na svojem gospodarstvu, bo znal tudi v odboru. Pa tudi prakso ima. Koliko let je zastopal našo vas v občinskem odboru, mislim, da bo v zadovoljstvo nas vseh.«

Nekateri so pritrjevali, drugi so mrmrali. Čuli so se klic: »Laznik naj bo kandidat. Laznika dajte na listo!« Potokarju je zalila kri še vrat. Vstal je.

»Tudi jaz sem ves čas delal s partizani,« je rekel z malce hripavim glasom. »Koliko moke sem dal, naj pove Laznik, ker smo k njemu nosili živež.«

Ljudje pa mu niso pustili, da bi do konca povedal. »Lahko si dal, ker imaš mlin. Saj nisi dal iz svojega.«

»Tudi tri glave živine sem dal,« je skušal Potokar prepričati delavce. »Tu imam bone.« Dvignil jih je visoko v zrak, da bi vsi videli. »Vsa leta sem jih hranil čeprav je bilo nevarno hraniti take stvari. Nisem jih hranil zato, da bi mi bilo povrnjeno, kar sem dal, temveč zato, da

danes vsakemu lahko pokažem, kaj je bil Potokar med vojno. Zdej jih lahko raztrgam, da pokažem, da nočem nobenega povračila od države, ker vem, da država potrebuje denar za druge stvari.« Pretrgal je bone na dva kosa.

Za hip je to delovalo na množico. Mnogi so mu poskali. »Pa postavimo Potokarja za kandidata,« se jih je oglašalo vedno več. Tedaj pa je nekdo zaklical iz ozadja:

»Naj Potokar rajši pove, kako je denar zamenjal. Da bi mu manj odtrgali, je poslal hlapca, dekllo in brata, ki so menjavali zanj.«

Nastal je velik hrup. Ljudje so kričali eni na drugega. Krihot, prepri.

Ko so se ljudje nekoliko pomirili, je vstal stari Luka, Potokarjev mlinar.

»Naj pa še jaz povem svojo,« je dejal s počasnim glasom in se v zadregi oziral okrog sebe. Ljudje so skoraj popolnoma potihnil, ker ni nihče vedel, s kom bo Luka potegnil. »Na jesen leta 1942 je bilo. Ko sem neke noči mlcl, je začelo streljati kakih dve sto metrov od mlina. Ena krogla je še prebila šipo. Potuhnil sem se. Zjutraj navsezgodaj pa sem šel gledat, kaj je bilo. V jarku med bičevjem sem našel ranjenega partizana. Mlad fant je bil, morda mu je bilo komaj kakih osemnajst let. Cloveka nisem mogel pustiti, da bi poginil od vsega hudega, ali da bi ga dobili Italijani. Spravil sem ga

v mlin. Tam bi bil lahko skrit do ozdravljenja. Nihče bi ga ne dobil. A brez gospodarja tega nisem smel. Potokar pa ni hotel o tem nič slišati. Da bi ga ubili, da bi mu požgali, če bi se razvedelo, je kar naprej trdil. Skušal sem mu dopovedati, da ranjenca vendar ne moremo pustiti, da ga dobe Italijani. On pa ne in ne. Nazadnje mi je svetoval, naj se obrnem na Laznika, ker je njegova hiša na koncu vasi. Pa je bila tudi naša na koncu vasi. Laznik je ranjenca sprejel in ga imel toliko časa skritega, da je ozdravel. Tudi njega bi ubili, če bi se razvedelo, tudi njemu bi požgali. Jaz mislim, da bo le tisti nesebično delal za vas, ki tudi v tistih težkih časih ni mislil samo nase.«

Zadnjih besed skoraj nisi več razložil, ker so utonile v hršču ploskanja in vzklikanja. Potokar je spoznal, da je zaenkrat opravil. Sedel je zila v senci mu je toldka hitro in sunkoma, v obraz je bil skoraj vijoličaste barve. Strašno ga je grizel poraz. Posebno pa ga je bodlo, ker niso bili le delavci iz trga proti njemu, temveč tudi baitarji iz njegove vasi in celo mlinar, ki je po njegovem jedel njegov kruh.

Toda motil bi se tisti, ki bi mislil, da je Potokarja tu poraz za vselej vrgel na tla. Potokar je bil trdoživ in trmast. Se ga je žgal poraz, pa se mu je že oglašalo v podzavesti: »Drugče bo treba odslej delati, drugače.«